

Univerzita Pardubice

Fakulta filozofická

Prostituce jako cesta ze sociální chudoby

Diplomová práce

2025

Bc. Denisa Kabrhelová

Univerzita Pardubice
Fakulta filozofická
Akademický rok: 2023/2024

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Bc. Denisa Kabrhelová**
Osobní číslo: **H23268**
Studijní program: **N0111P190001 Resocializační pedagogika**
Téma práce: **Prostituce jako cesta ze sociální chudoby**
Téma práce anglicky: **Prostitution as a way out of social poverty**
Zadávací katedra: **Katedra věd o výchově**

Zásady pro vypracování

Diplomová práce se bude zabývat prostitucí jako možnou cestou ze sociální chudoby. V teoretické části budou jednotlivá související témata terminologicky ukotvena. Vymezen bude pojem prostituce, její historie a formy. Teoretické poznatky budou vycházet z odborné literatury. V praktické části bude provedeno kvalitativní výzkumné šetření za pomoci polostrukturovaného rozhovoru. Respondenty budou praktikující i neprofitující prostitutky. Cílem výzkumné části bude poskytnout vhled do komplexního a často kontroverzního tématu prostituce. Informace získané pomocí polostrukturovaných rozhovorů poslouží k zodpovězení stanovených výzkumných otázek.

Rozsah pracovní zprávy:

Rozsah grafických prací:

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

BENOIT, Cecilia, JANSSON, S. Mikael, SMITH, Michaela a kol. Prostitution Stigma and Its Effect on the Working Conditions, Personal Lives, and Health of Sex Workers. *The Journal of Sex Research* [online]. 2018, **55**(4-5), 457-471 [cit. 26.2.2024]. ISSN 0022-4499. Dostupné z: doi.org/10.1080/00224499.2017.1393652.

DUFOUR, Pierre. *Dějiny prostituce*. 1, Starý Orient, Egypt, Izrael, Řecko. Olomouc: Fontána, 2003. ISBN 80-7336-056-X.

HAVELKOVÁ, Barbara a Blanka BELLAK-HANČILOVÁ, ed. *Co s prostitucí? veřejné politiky a práva osob v prostituci*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2014. Studie (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-7419-149-7.

KŘIVÁNKOVÁ, Lucie, ŠPÁSOVÁ, Linda a DUCHÁČOVÁ, Aneta. *Sexuální práce v ČR: úvoj, trendy a výzvy*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2021. ISBN 978-80-7435-842-5.

ŠVAŘÍČEK, Roman a ŠEĎOVÁ, Klára. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-313-0.

Vedoucí diplomové práce:

Mgr. Lucie Hájková

Katedra věd o výchově

Datum zadání diplomové práce: **27. března 2024**

Termín odevzdání diplomové práce: **27. března 2025**

doc. Mgr. Jiří Kubeš, Ph.D. v.r.
děkan

Ing. Jaroslav Myslivec, Ph.D. v.r.
vedoucí katedry

V Pardubicích dne 27. března 2024

Prohlašuji:

Práci s názvem Prostituce jako cesta ze sociální chudoby jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 7/2019 Pravidla pro odevzdávání, zveřejňování a formální úpravu závěrečných prací, ve znění pozdějších dodatků, bude práce zveřejněna prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 30. 3. 2025

Bc. Denisa Kabrhelová v. r.

PODĚKOVÁNÍ

Ráda bych poděkovala paní Mgr. Lucii Hájkové za odborné vedení při zpracování této diplomové práce, cenné připomínky, rady, a především za ochotu a čas. Dále bych chtěla poděkovat všem informantům, kteří byli ochotni a našli si čas odpovědět mi na mé otázky. V neposlední řadě bych ráda poděkovala své rodině, příteli a přátelům za podporu po celou dobu mého studia.

ANOTACE

Diplomová práce se bude zabývat prostitucí jako možnou cestou ze sociální chudoby. V teoretické části budou jednotlivá související témata terminologicky ukotvena. Vymezen bude pojem prostituce, její historie a formy. Teoretické poznatky budou vycházet z odborné literatury. V praktické části bude provedeno kvalitativní výzkumné šetření za pomoci polostrukturovaného rozhovoru. Respondenty budou praktikující i neprofitující prostitutky. Cílem výzkumné části bude poskytnout vhled do komplexního a často kontroverzního tématu prostituce. Informace získané pomocí polostrukturovaných rozhovorů poslouží k zodpovězení stanovených výzkumných otázek.

KLÍČOVÁ SLOVA

prostituce, sexuální práce, sociální chudoba, sexuálně pracující

TITLE

Prostitution as a way out of social poverty

ANNOTATION

The thesis will deal with prostitution as a possible way out of social poverty. In the theoretical part the different related topics will be terminologically anchored. The concept of prostitution, its history and forms will be defined. The theoretical knowledge will be based on the literature. In the practical part, a qualitative research investigation will be conducted using semi-structured interviews. The respondents will be both practicing and non-practicing prostitutes. The aim of the research part will be to provide insight into the complex and often controversial topic of prostitution. The information gathered through the semi-structured interviews will be used to answer the set research questions.

KEY WORDS

prostitution, sex work, social poverty, sex workers

OBSAH

ÚVOD.....	9
TEORETICKÁ ČÁST	11
1 Úvod do tématu prostituce.....	11
1.1 Prostituce	11
1.2 Sociální chudoba.....	13
2 Historie prostituce.....	15
3 Formy prostituce.....	19
3.1 Sugar dating	22
3.2 Typy prostitutek.....	23
3.3 Klienti	24
4 Příčiny a motivace k prostituci	25
4.1 Příčiny.....	25
4.1.1 Osobní příčiny.....	25
4.1.2 Globální příčiny	26
4.2 Motivace	27
4.3 Fáze vstupu do prostituce	28
5 Současný postoj k prostituci	31
5.1 Obecně závazné vyhlášky proti prostituci	33
6 Rizika a dopady práce v sexbyznysu	34
7 Sociální práce v sexbyznysu	37
7.1 Metody práce s prostitujícími osobami.....	38
7.1.1 Organizace	39
PRAKTICKÁ ČÁST	41
8 Popis výzkumného šetření	41
8.1 Cíl výzkumného šetření	41

8.2	Charakteristika výzkumného souboru	41
8.3	Metoda sběru dat.....	42
8.4	Výzkumné otázky	43
8.5	Realizace výzkumného šetření.....	43
9	Analýza dat a jejich interpretace.....	45
9.1.1	Kritická životní situace	45
9.1.2	Volba prostituce	46
9.1.3	Vliv na život.....	47
9.1.4	Vnímání sexbyznysu společností.....	50
9.1.5	Výhody a rizika.....	53
9.1.6	Překážky v opuštění sexbyznysu	56
10	Závěr výzkumného šetření.....	59
11	Diskuse.....	61
	ZÁVĚR	63
	ZDROJE.....	64
	Příloha – Tazatelské otázky k rozhovoru.....	69

ÚVOD

Prostituce je fenomén, který provází společnost od nepaměti a je často označován jako nejstarší řemeslo. Přestože byla prostituce historicky přítomna v mnoha kulturách a civilizacích, její vnímání a regulace se v průběhu času a v různých regionech lišilo v závislosti na kulturních, právních a sociálních podmínkách. Zatímco v některých obdobích byla prostituce považována za běžnou součást společenského života, jindy byla vnímána jako nežádoucí a potlačovaný jev. V současné době se stále častěji v souvislosti s tímto tématem objevuje pojem sexuální práce, který se snaží odklonit od stigmatizujícího vnímání prostituce a soustředit se na práva a pracovní podmínky osob působících v sexbyznysu.

Ať už se na prostituci díváme jakkoli, nelze popřít, že se jedná o téma opředené kontroverzí a stereotypy. Přestože je prostituce v mnoha zemích stigmatizována a spojována s kriminalitou, v populární kultuře se objevují i romantizované představy, které ji vykreslují jako cestu k lepšímu životu. Snad nejznámějším příkladem takového zobrazení je hollywoodský film *Pretty Woman*, kde se hlavní hrdinka, prostitutka Vivien, seznámí s pohledným a úspěšným podnikatelem, který jí nabídne nejen luxus a bezpečí, ale nakonec i lásku a nový začátek. Film tak vytvořil iluzi, že prostituce může být dočasným řešením těžké životní situace, která nakonec vede k pohádkovému konci. Realita je však často zcela jiná.

Téma prostituce je v současnosti stále velmi aktuální a často diskutované, jak z pohledu práva a etiky, tak i z hlediska sociálních a ekonomických dopadů. V českém právním systému není prostituce jako taková trestná, avšak její provozování není ani jednoznačně legalizováno, což vede k nejasnostem a problémům v oblasti sociální politiky a veřejného pořádku. Mnohé ženy i muži se k prostituci uchylují jako k jedné z mála možností, jak se vymanit z ekonomické nouze.

V souvislosti s tímto jevem je nutné zmínit také problém sociální chudoby, který v současnosti postihuje stále širší část společnosti. Nejisté pracovní podmínky a rostoucí sociální nerovnost mezi lidmi vedou k těžkým životním situacím, které vyžadují naléhavé řešení. Jednou z cest, kterou lidé volí k přežití, je právě prostituce. Pro některé osoby se prostituce může jevit jako rychlá a dostupná možnost, jak získat finanční prostředky a překonat akutní problémy. A i když se na počátku může zdát jako řešení, často s sebou přináší dlouhodobé negativní důsledky, jako je stigmatizace, marginalizace či zdravotní problémy.

Otázka, zda prostituce skutečně představuje efektivní cestu z chudoby, nebo zda jde o dočasné řešení, které přináší více rizik než výhod, je stále otevřená a závisí na mnoha faktorech. Mezi tyto faktory patří například osobní motivace, sociální zázemí, dostupnost podpůrných programů a další okolnosti, které mohou ovlivnit výběr této cesty jako možnosti přežití.

Tato diplomová práce se zaměřuje na prostituci jako na sociálně-ekonomickou strategii přežití. Skrze teorii a kvalitativní výzkum zkoumá, zda sexbyznys skutečně pomáhá jednotlivcům překonat ekonomické potíže, nebo zda naopak vede k dalším komplikacím a sociálnímu vyloučení. Práce je rozdělena do dvou hlavních částí, a to teoretické a praktické. Teoretická část se zaměřuje na komplexní porozumění fenoménu prostituce z historického, právního a sociálního hlediska. Nejprve se věnuje definici prostituce a jejímu historickému vývoji, dále pak různým formám sexbyznysu, příčinám a motivacím k prostituci, současným přístupům k prostituci ve světě, ale především v České republice, rizikům a dopadům sexbyznysu a roli sociální práce v této oblasti.

Praktická část je založena na kvalitativním výzkumu, který analyzuje osobní zkušenosti osob působících v sexbyznysu. Prostřednictvím polostrukturovaných rozhovorů s informanty byla zjišťována jejich motivace, vnímání této práce, přínosy a rizika, kterým čelí. Dále se výzkum zaměřuje na dopady prostituce, na fyzické a psychické zdraví a na strategie vyrovnávání se se společenským stigmatem.

TEORETICKÁ ČÁST

1 ÚVOD DO TÉMATU PROSTITUCE

1.1 Prostituce

Prostituce patří mezi jeden z nejstarších a zároveň i nejkontroverznějších fenoménů, který se objevuje napříč různými kulturami v celé historii. Existuje mnoho jejích definic, přičemž klíčovým prvkem je vždy směna sexuálních služeb za finanční či jiný zisk. Mnoho autorů spojuje prostituci s promiskuitou a je tedy důležité nejprve objasnit tento pojem.

Slovo promiskuita vychází z latinského slova *promiscuus*, které lze přeložit jako smíšený, promíchaný či střídání. Nejčastěji se tento pojem používá k označení určitého typu sexuálního chování, které zahrnuje časté střídání sexuálních partnerů (Markusová, 2017). Hartl a Hartlová (2015, str. 458) tuto definici dále rozšiřují a dodávají, že promiskuita zahrnuje nezávazné vztahy bez hlubších citových vazeb a neuvážlivý výběr partnera. Promiskuitní chování je častým projevem neurotických obtíží různého původu než pouhým následkem nadměrného sexuálního temperamentu, které může vycházet například z citové deprivace v dětství nebo představovat způsob, jak se vyrovnat s traumatem spojeným s rozvodem rodičů. Promiskuitu lze rozlišit na aktivní a pasivní. Aktivní promiskuita se vyznačuje neustálým vyhledáváním nových sexuálních partnerů, a to převážně kvůli potvrzení vlastní hodnoty a přitažlivosti. Naopak pasivní nastává, když jedinec nedokáže odmítnout sexuální zájem, a to například z důvodu nejistoty či tlaku od okolí (Capponi, Hajnová, Novák, 1994, str.108–109). To, zda je určité chování bráno za promiskuitní, udávají kulturní normy a společenské hodnoty, přičemž roli v tom sehrála sexuální revoluce, a především hnutí hippies v 60. letech 20. století (Hartl, Hartlová, 2015, str. 457).

Po objasnění pojmu promiskuita je nyní možné vrátit se k hlubšímu rozboru samotné prostituce. Tento termín vychází z latinského *prostituere*, což v překladu znamená nabízet se veřejně či vystavovat se za úplatu (Capponi, Hajnová, Novák, 1994, str. 109). Přestože existuje mnoho definic od různých autorů, které vychází z toho, že se jedná o sexuální služby poskytované za nějaký zisk, žádná z nich však není všeobecně uznávaná.

V právním řádu České republiky neexistuje žádné vymezení prostituce, nicméně v právní praxi je často využíváno vymezení pojmu prostituce dle usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích (Usnesení Krajského soudu, 1994): „*Prostitucí není jen pohlavní styk s jinými osobami za úplatu uskutečněný formou soulože, ale i všechny další formy ukájení pohlavního*

i Světová zdravotnická organizace. Zároveň je užíván jako méně stigmatizující označení pro prostitutky/prostituty (Šídová a kol., 2013, str. 172).

Jak je již uvedeno výše, slovo sexbyznys a sexuální práce jsou považována za synonyma, ale Křivánková, Špásová, Ducháčková (2021, str. 11) uvádějí, že sexuální práce zahrnuje široké pole forem sexuálních služeb, naopak sexbyznys je více specifický a cílený a lze u něj jasněji identifikovat finanční motivaci, což u sexuální práce mohou být motivy různorodější. Avšak dodává, že není nutné tyto dva pojmy rozlišovat, jelikož se navzájem doplňují a pro společnost je jasnější užití slova prostituce.

1.2 Sociální chudoba

Chudoba je obvykle definována jako sociální jev charakteristický nedostatkem základních životních prostředků, a to ať na individuální, tak skupinové úrovni (Ondrejko, 2001, str. 58). Představuje krajní formu sociální nerovnosti a přináší s sebou vážné důsledky. Mimo jiné oslabuje sociální soudržnost a stabilitu společnosti a vede k rozpadu hodnot či ke snížení sociální kontroly ve vztahu k práci (Kraus, 2010, str. 260). Společnost přitom nejen chudobu rozpoznává, ale zároveň ji i vymezuje a určuje, kdo je za chudého považován a kdo ne. Jinými slovy, chudoba je nejen reálným společenským jevem, ale také výsledkem sociálního hodnocení (Mareš, 2013, str. 334).

Z pohledu sociální patologie lze chudobu považovat za faktor přispívající k různým deviantním jevům, jako je prostituce, bezdomovectví, kriminalita, závislostní chování atd. (Kraus, 2010, str. 260). Obecně lze chudobu rozlišit následovně:

- Absolutní – představuje stav pod hranicí životního minima, jednatel či skupina nemá dostatek prostředků na zajištění základních životních potřeb, což ohrožuje jejich samotnou existenci.
- Relativní – situace, kdy jedincova životní úroveň zaostává za standardem dané společnosti.
- Politická – situace, kdy není jedinec schopen zajistit své základní životní potřeby v důsledku nepříznivých sociálních a ekonomických podmínek.
- Subjektivní – individuálně vnímaný stav, který vychází z osobních nároků na životní úroveň (Bělík, Svoboda Hoferková, Kraus, 2017, str. 151)

Chudoba tedy neznamená pouze nedostatek materiálních zdrojů, ale také omezení životních šancí, a to nejen pro samotné chudé, ale i pro jejich děti. Její dopady jsou dalekosáhlé, ovlivňují nejen jednotlivce, ale i celou společnost tím, že prohlubují nerovnosti a destabilizují sociální struktury (Mareš, 2013, str. 334).

2 HISTORIE PROSTITUCE

Prostituce se ve společnosti objevuje od nepaměti a její existence sahá až do dávných civilizací, ne nadarmo se také označuje jako nejstarší řemeslo. I když je těžké určit, kdo jako první začal poskytovat své tělo za peníze nebo jiné výhody, etologové zjistili, že chování podobné prostituci lze najít i u některých primátů (Chmelík a kol., 2003, str. 55).

Starověk

První příběh o prostituci se objevuje v mezopotámském eposu s hlavním hrdinou Gilgamešem (Vaničková, 2007, str. 12). Ve starověkém Římě existovalo mnoho chrámů zasvěcených různým bohům, přičemž chrám bohyně lásky vynikal. Působily v něm chrámové služebnice, které měly povinnost poddat se každému cizinci vstupujícímu do chrámu. Toto lze vnímat jako formu posvátné prostituce, ovšem v té době na to společnost takto nenazírala. Kromě nich existovaly v běžné společnosti i sexuální pracovnice označované jako *infamia*, což jim doživotně přisuzovalo nízký společenský status, povinnost nosit mužskou tógu a jiné omezení. *Infamia* byly spojovány například s herci či gladiátory, jež také využívali svá těla k obživě. V antickém Římě byla mužská prostituce populárnější než ta ženská, přičemž mladí otroci byli dováženi a prodáváni za značné částky (Ondrášek, Řimnáčová, Kajanová, 2018, str. 11).

V Řecku zaznamenaly největší rozmach sexbyznysu města Athény a Korint. Prostituce zde byla legální, avšak se neslučovala se statusem řádného občana. První veřejný dům založil řecký filozof a státník Solon, který jej doporučoval jako prostředek k léčbě homosexuality. Solon pořídil velký dům, do kterého nakoupil otrokyně a stanovil nízké vstupné, aby tak ochránil počestné ženy ve společnosti. V Řecku existovala hierarchie sexuálních pracovnic. Nejníž byly dikteriády, což byly běžné pracovnice v sex podnicích. Následovaly auletridy, které bavily hosty na slavnostech a měly vyšší status a na vrcholu stály hétery, jež se zaměřovaly na vyšší vrstvy společnosti (Chmelík a kol., 2003, str. 56–57). Vedle těchto všech sexuálních pracovnic existovaly také tzv. pornai, které pracovaly na ulici či v sex podniku (Ondrášek, Řimnáčová, Kajanová, 2018, str. 12).

Středověk

Ve středověku byl sexbyznys brán jako nutné zlo, které mělo chránit počestné ženy před sexuálními útoky. Křesťanská církev, která měla největší vliv na sexbyznys, prosazovala cudnost a zdrženlivost, avšak sama církev z prostituce měla finanční zisk, např. za pronájem

domů od majitelů sexpodniků (Ondrášek, Řimnáčová, Kajanová, 2018, str. 12). V této době měšťtí hodnostáři nechávali zřizovat tzv. zábavní domy. Zde byly sexuální pracovnice pod ochranou města a neměly být zneužívány ani okrádány. Prostituce měla svá pravidla, byla zatížena daněmi a regulována, jelikož jejich správu zajišťovalo město, které muselo část výnosů odvádět církvi. Hlavní klientelu tvořili vojáci a duchovní (Chmelík a kol., 2003, str. 57). Vojáky do válek doprovázely tzv. markytánky, a kromě sexuálních služeb pečovaly o nemocné a vykonávaly další práce. Ve 13. století se Ludvík IX. snažil prostituci vymýtit. Za tímto účelem zakládal speciální domy, ve kterých nabízel prostituujícím ochranu, bydlení a rentu, pokud se rozhodli s touto činností skoncovat. Přibližně o sto let později byla prostituce vytlačena pouze do určitých čtvrtí či ulic, a tak byla v Paříži zřízena tzv. ulička lásky. Na prostituci dohlížela abatyše a sexuální pracovnice podstupovaly jednou týdně lékařské kontroly, zároveň u nich bylo vyžadováno nošení žluté stuhy na levém rameni (Ondrášek, Řimnáčová, Kajanová, 2018, str. 13).

Novověk

V novověku se stigma kolem sexuálních pracovnic ještě více zvětšilo. Byly vnímány jako symbol hříchu a morální odpadlice, což vedlo k jejich vyloučení ze společnosti. Církev v té době procházela krizí, což zhoršovalo její pohled na sexbyznys. V Římě v té době žily vzdělané a emancipované kurtizány, které si vybíraly bohaté klienty a žily v přepychu. Sexuální pracovnice musely nadále platit daně, nosit rozlišovací stuhy a často byly vytlačeny na okraj měst. Z důvodu velkého šíření epidemie syfilis byli sexuálním pracovním přiřazováni dva lékaři a zavedena zdravotní omezení. Epidemie syfilis však vedla k přísnějším zákazům prostituce. Marie Terezie bojovala proti sexbyznysu zaváděním nařízení a tvrdých trestů, jako ostříhání vlasů, nucené práce či dokonce poprava. Na dodržování nařízení a vykonávání trestů dohlížela mravnostní policie. V reakci na to vznikly tzv. vídeňské pokojské, což byly sexuální pracovnice převlečené za služebné (Chmelík a kol., 2003, str. 58–59). V 18. století se Paříž stala centrem sexbyznysu, který v dalších letech dále vzkvétal díky bohatší společnosti. V Řecku byl sexbyznys v této době regulován a ženy poskytující sexuální služby musely mít povolení od policie a pravidelně podstupovat lékařské prohlídky (Ondrášek, Řimnáčová, Kajanová, 2018, str. 13–14).

Dvacáté století

V této době zanikly tradiční nevěstince, protože moderní společnost preferovala diskrétnější formy prostituce. Na druhou stranu vznikaly mobilní nevěstince, tzv. pojízdné polní

puffy, kde vojáci mohli vyžívat služeb sexuálních pracovníků, ale museli se chránit před pohlavními nemocemi. Některé pracovníky byly také využívány ke špionáži, nejznámější byla Mata Hari. Během první světové války byl sexbyznys spojen s rozmachem pohlavních nemocí mezi vojáky německé armády (Ondrášek, Řimnáčová, Kajanová, 2018, str. 14).

Postupně se začal prosazovat nový přístup k řešení prostituce, známý jako abolicionismus. Tento přístup navrhoval úplný zákaz prostituce a její trestní stíhání, avšak nakonec byl prosazen pouze zákaz nevěstinců. Navzdory těmto snahám abolicionismus nedosáhl výrazného úspěchu, například v Paříži se setkal s mizivou odezvou. V nacistickém Německu se prostituce řešila brutálním způsobem, kdy byly všechny prostitutky i jejich pasáci posíláni do koncentračních táborů (Chmelík a kol., 2003, str. 59–60). V roce 1941 navrhl říšský vůdce SS Heinrich Himmler vybudování sítě nevěstinců pro německé vojáky, aby jim poskytl místo pro uvolnění sexuálního napětí a zároveň měly motivovat vězně v koncentračních táborech k práci. Během války vzniklo přes 500 nevěstinců v okupovaných zemích. První nevěstinec byl otevřen v koncentračním táboře Mauthausen v roce 1942. V okupované Francii Němci vedle původních nevěstinců zřídily své vlastní nevěstince, které byly pod dohledem zdravotnické služby wehrmachtu. Nacisté systematicky eliminovali prostituci, kdy atraktivní ženy byly odvečeny do nacisty kontrolovaných nevěstinců, zatímco ostatní skončily v koncentračních táborech či v lepším případě ve vězení (Miko, 2016, str. 37). Po válce se sexbyznys znovu rozrostl a objevily se nové typy pracovníků, jako například tzv. *call girls* a postupně se začalo čím dál více rozšiřovat kuplířství a obchod s lidmi (Ondrášek, Řimnáčová, Kajanová, 2018, str. 14).

Vývoj sexbyznysu v českých zemích

Prostituce se ve středověku rozvíjela především ve městech, zatímco na venkově byla téměř neznámým jevem. Ženy se k této činnosti uchýlovaly zejména kvůli vidině snadnějšího výdělku a lepšího života, než jaký žily. Mnohé z nich však byly k prostituci donuceny, jakožto formou splátky dluhů jak svých otců, tak manželů. Ve městech byla prostituce organizovaná a pod dohledem světské moci, zároveň však fungovaly i nelegální podniky provozované kuplířkami. Na prostitutky, z pověření městské rady, dohlížel kat. S rostoucím významem Prahy, jako univerzitního města, se počet prostitutek zvyšoval. V období husitských válek byly prostitutky z Prahy vyhnány a nevěstince zničeny. K potírání nemravného chování byl dokonce zřízen zvláštní úřad (Chmelík a kol., 2003, str. 60). Za vlády Zikmunda Lucemburského se prostituce opět vrátila, ale prostitutky musely být stále viditelně označeny. Další vzestup

prostituce nastal přesunem císařského dvora do Prahy (Ondrášek, Řimnáčová, Kajanová, 2018, str. 15). Šestnácté století přineslo novou hrozbu s názvem syfilis. Tato infekce se projevovala zprvu horečnatým onemocněním, při které většina nakažených zemřela. Avšak ani tyto události nezabránilo dalšímu rozvoji prostituce, který pokračoval i během třicetileté války a morové epidemie (Bassermann, 1993, str. 123).

Ve 20. století začala popularita veřejných domů upadat a prostituce se přesunula na ulici. Až do roku 1922 platil reglementační přístup, podle kterého musely registrované prostitutky dvakrát týdně absolvovat lékařskou prohlídku. Každá z nich měla zdravotní knížku, do níž se zapisovaly kontroly, a její absence vzbuzovala podezření z nákazy. Součástí knížek bylo také poučení o příznacích jednotlivých pohlavních nemocí, aby je ženy dokázaly rozpoznat nejen u sebe, ale i u klientů (Lenderová, 2002, str. 203). Již před druhou světovou válkou se začaly společností šířit myšlenky abolicionismu, který vnímá prostituci jako morální úpadek. Významným zastáncem tohoto přístupu byl profesor Tomáš Garrigue Masaryk, který prostituci považoval za společenský problém, proti němuž je třeba se aktivně bránit a jenž by se měl řešit mravní výchovou (Vaničková, 2007, str. 21). V červenci roku 1922 vstoupil v platnost nový zákon o potírání pohlavních nemocí, který uplatňoval aboliční přístup (Ondrášek, Řimnáčová, Kajanová, 2018, str. 15).

Během druhé světové války čelily sexuální pracovnice i další osoby spojené se sexbyznysem různým represivním opatřením. Tento přístup se nezměnil ani s nástupem komunistického režimu. Sexuální pracovníci a pracovnice byli trestně stíháni za ohrožování veřejného zdraví a sexuální pracovníci za homosexualitu (Ondrášek, Řimnáčová, Kajanová, 2018, str. 15). V roce 1950 byl v poválečném Československu přijat trestní zákon, který prostituci označoval za přestupek proti mravnosti. Další zpřísnění přinesl zákon z roku 1961, jenž zavedl trestný čin příživnictví, což umožňovalo postihovat i osoby živící se prostitucí (Vaničková, 2007, str. 23). Do roku 1990 tedy byla prostituce brána jako trestný čin příživnictví dle § 203 trestního zákona či jako přečin příživnictví dle § 10 zákona č. 150/1969 Sb. o přečinech (Malinová, Šídová, 2008, str. 108). Po sametové revoluci a následném otevření hranic zažil sexbyznys v České republice výrazný rozmach. Do země začala proudit zahraniční klientela a postupně se rozvíjel sexturismus, což je zjednodušeně cestování osob z ekonomicky vyspělých států do méně vyspělých zemí za účelem sexuálních služeb od tamních sexuálně pracujících (Dunovský, 2005, str. 99).

3 FORMY PROSTITUCE

Prostituce se vyskytuje v různých formách a lze ji rozdělit dle různých hledisek. Nejčastějším rozdělením je dle poskytovatelů sexuálních služeb za úplatu, kde rozlišujeme ženskou, mužskou a dětskou prostituci. Při vyslovení slova prostituce se většinou společnosti zajisté nejdříve vybaví ženská prostituce, jelikož ta je nejčastější a nejvíce společensky reflektovaná, zatímco mužská prostituce bývá méně viditelná, ale i přesto se objevuje. Dětská prostituce je globálně považována za závažný společenský problém a je ve většině zemí zakázána. V současné době se prostituce zahrnující děti objevuje nejčastěji na internetu (Křivánková, Špásová, Ducháčová, 2021, str. 37).

Další rozdělení je dle sexuální preference, a to na heterosexuální a homosexuální. Nejrozšířenější formou je heterosexuální prostituce, kdy se převážně jedná o ženskou prostituci. Méně častou variantou je mužská heterosexuální prostituce, tzv. gigolové. Ženy obvykle sexuální služby za úplatu nevyhledávají, ale spíše na ně reagují, pokud jim jsou nabídnuty (Zikmundová, 2010, str. 644). Homosexuální prostituci nejčastěji provozují mladí muži. Zajímavé je, že značná část těchto mužů se hlásí k heterosexuality (Chmelík a kol., 2003, str. 64). Tato prostituce zároveň představuje jednu z nejrizikovějších skupin z hlediska šíření pohlavně přenosných nemocí (Křivánková, Špásová, Ducháčová, 2021, str. 39).

Dále Chmelík a kol. (2003, str. 63–65) prostituci dělí dle prostředí výkonu prostituce:

- Privátní prostituce

Prostituce je provozována v soukromých bytech, které se nacházejí v běžné domovní zástavbě. Byt si pronajímá jeden či více sexuálně pracujících (Kutálková et al., 2016, str. 31). Inzerce bývá prostřednictvím internetu či telefonu, kdy si klient objedná schůzku přímo se sexuálně pracujícím nebo prostřednictvím zprostředkovatele, který často obsluhuje více privátů (Ondrášek, Řimnáčová, Kajanová, 2018, str. 23). Privátní sexbyznys bývá těžko dohledatelný, neboť priváty často mění svou lokalitu. Tato forma sexuálních služeb za úplatu však přináší větší riziko případného násilí, jelikož zde není ochranka (Poláková, 2013, str. 52).

- Hotelová prostituce

Jedná se o relativně nestabilní formu prostituce, kdy klienty jsou většinou cizinci. Poptávka po této formě obvykle vzrůstá během období konání společenských a velkých sportovních akcí atd. (Chmelík a kol., 2003, str. 63). V závislosti na úrovni podniku, kde prostituuje osoba působí, ovládá alespoň jeden cizí jazyk a má kultivované vystupování. Svě

služby často nabízejí zahraničním klientům a obvykle udržují úzké kontakty s hotelovým personálem či taxikáři (Urban, Dubský, 2012, str. 179).

- Bytová prostituce

Tato prostituce bývá provozována ve vlastních bytech sexuálních pracovníků či pracovníků. V některých případech je prostituce provozována za přítomnosti třetích osob, často manželů, kteří se stávají kuplíři svých dětí nebo manželek. Může se jednat i o nabídku hromadného sexu. Bývá sem zařazena i dětská prostituce (Chmelík a kol., 2003, str. 64).

- Barová prostituce

Barová prostituce se nejčastěji odehrává v barech, erotických podnicích či masážních salonech. Osoby působící v této oblasti bývají cizinci, přičemž tento typ prostituce bývá nezřídka propojen s obchodem s lidmi, násilím či mravnostní trestnou činností. Zejména v počátečních fázích dochází k sexuálnímu násilí na ženách, které byly k prostituci podvodně zláhány (Chmelík a kol., 2003, str. 64).

- Silniční a pouliční prostituce

Jedná se o nejproblémovější skupinu prostituujících osob. Nezřídka to jsou osoby mladší 15 let a mladé ženy, které jsou mnohdy nevzdělané, mentálně zaostalé a nevyspělé. Mnohé z nich jsou celostátně hledané, na útěku či pobývají na území České republiky nelegálně. Ve zvýšené míře se podílejí na páchání majetkové a trestné činnosti, zároveň jsou nejvíce ohroženou skupinou prostituujících, která se stává obětí mravnostních a násilných trestných činů (Urban, Dubský, 2012, str. 180). V Německu, Nizozemí či Švýcarsku jsou známé tzv. Toppelzóny, což jsou městem vymezené zóny, které slouží pro bezpečnější sexuální práci na ulici. Mají podobu oploceného areálu, který zahrnuje zázemí pro sexuální pracovníce a jejich klienty. Zároveň zde působí zdravotní a sociální instituce, nabízející poradenství a zdravotnickou péči pro pracující v sexbyznysu, a to buď přímo v areálu, nebo v jeho blízkosti. Na bezpečnost areálu dohlíží pořádková služba, která má na starost i otevření a uzavření areálu (Kutálková et al., 2016, str. 29).

- Klubová prostituce

Klubový sexbyznys tvoří kluby („sexpodniky“), které mají řadu pokojů, v nichž pracuje velký počet sexuálně pracujících (Ondrášek, Řimnáčová, Kajanová, 2018, str. 22). V České republice to jsou noční kluby, kabarety, erotické podniky, masážní salony, bary apod. Některé

z podniků se vyloženě specializují například pouze na taneční vystoupení, strip show, sado-maso atd. Klubová prostituce patří mezi nejvíce viditelné formy, jelikož jsou často označené neonem či poutačem (Poláková, 2013, str. 54).

- Eskortní služby

Tyto služby fungují na principu terénní služby, kdy sexuální pracovnice či pracovník přijíždí za klientem na předem dohodnuté místo, nejčastěji do bytu či hotelu. Kromě toho mohou být objednáni také k doprovodu do společnosti či na různé cesty (Poláková, 2013, str. 55).

- Organizovaná prostituce

Mnoho lidí, kteří se živí sexbyznysem, tak činí na základě svého vlastního rozhodnutí. Nicméně existuje i skupina osob, které jsou k této činnosti nuceny, často kvůli snaze kuplířů a dalších osob zapojených do prostituce o co nejvyšší zisk (Chmelík a kol., 2003, str. 65). Nemusí se však jednat pouze o cizí osobu, může to být i rodinný příslušník nebo celá rodina (Ondrášek, Římnáčová, Kajanová, 2018, str. 26).

Zikmundová (2010, str. 643) dělí prostituci na outdoor a indoor služby. Jak je již z názvu patrné outdoor služby se poskytují venku. Zahrnují ulice v městských centrech či speciálně určené ulice v obcích. V některých zemích se pro tyto ulice užívá název red light district („*ulice červených světel*“). Mezi další místa patří nádraží, parky, výklenky domů, toalety, silnice či odstavná parkoviště. Indoor služby jsou poskytovány v uzavřených prostorech. Mohou být veřejné, kam můžeme řadit night cluby, erotické či masážní salóny, sauny, strip bary, strip show a peep show. Anebo naopak skryté, kam patří hotely, bary, priváty, escort.

Formy poskytování sexuálních služeb za úplaty ovlivňuje nejen aktuální stav či vývoj společnosti, ale i technologický rozvoj. Na základě toho dělí Rozkoš bez rizika (2025) prostituci mimo indoor a outdoor prostituci ještě na on-line prostituci. On-line prostituce je relativně novým trendem, kdy jsou sexuální služby nabízeny prostřednictvím internetových platform a serverů, a to od poskytování služeb online až po prodej například nošeného spodního prádla apod. Výhodou této formy prostituce je větší možnost anonymity. V současnosti nejznámější je platforma OnlyFans. Tato digitální platforma byla vytvořena v roce 2016 a umožňuje tvůrcům získávat finanční odměny za svůj obsah, přičemž si sama platforma ponechává cca 20 % z výtěžku (Rouse, Salter, 2021). OnlyFans funguje na principu předplatného, kdy si uživatel platí za přístup k obsahu jednotlivých tvůrců. Kromě erotického obsahu se zde objevují

různé kategorie obsahu, od vaření, přes fitness až po kutilství. Sdílený obsah nemusí být vyloženě explicitní, ale z důvodu velké konkurence je třeba přidávat kvalitní a originální obsah. Za tzv. spropitné mohou uživatelé získat i exkluzivní obsah, možnost účastnit se diskusí či soukromý chat s tvůrcem atd. I tato forma prostituce má však svá rizika a tvůrce se může stát obětí vydírání či se může jeho obsah nelegálně šířit (López, 2020). Dalším problémem může být i tzv. sextortion. Ten může být cílený buď na konkrétní osobu nebo mít podobu e-mailového spamu. Jedná se o formu nátlaku, která slouží k vymáhání sexuální laskavosti od oběti (E-bezpečí, 2024). Mezi on-line prostituci můžeme zařadit i různé chaty, videohovory či erotické linky.

Kutálková et al. (2016, str. 33) rozděluje prostituci podle míry fyzického kontaktu se zákazníkem na kontaktní a nekontaktní. Kontaktní zahrnuje přímý fyzický kontakt a může probíhat v různých prostředích. Specifickou formou je pornografie. Naopak při nekontaktní nedochází k fyzickému kontaktu, může se jednat o online chaty nebo sex po telefonu.

3.1 Sugar dating

Sugar dating je považován za navazování vzájemně prospěšného vztahu. Může mít mnoho podob, ale nejčastěji je to starší solventní muž („*Sugar Daddy*“), který finančně podporuje mladší, méně finančně zajištěnou ženu („*Sugar Baby*“) a to výměnou za společnost či sexuální služby (Palomeque Recio, 2021). Tento typ vztahu je často označován za prostituci, a to hlavně z důvodu výměny sexuálních služeb za nějaký finanční či materiální zisk (Nayar, 2016).

Gunnarsson a Strid (2021) uvádí, že většina těchto vztahů zahrnuje různé sexuální služby výměnou za odměnu. Na základě těchto zjištěných informací považují sugar dating jako zástěrku pro prostituci. Tuto informaci potvrzuje i starší studie od Miller (2011), kdy je sugar dating brán jako právní mezera pro prostituci v USA. Ve své studii však i uvádí v čem se prostituce a sugar dating odlišují, jako například, že dohody jsou na delší časové období či že obě strany mohou klást požadavky. Důležité je také zmínit, že ne vždy každý vztah mezi *Sugar Daddy* a *Sugar Baby* zahrnuje sexuální služby. Podle studie Johansona a Gunnarssona (2022) se *Sugar Daddies* neztotožňují s prostitucí, jelikož odměny vnímají jako dary, které poskytují pouze sporadicky.

3.2 Typy prostitutek

V sexbyznysu pracují různé ženy, které mají odlišnou motivaci a pracovní i životní podmínky. Tyto ženy můžeme dělit na profesionálky, poloprofesionálky a amatérky, přičemž každá z těchto skupin má specifické vlastnosti a přístupy k prostituci.

Profesionálky

Profesionálky jsou ženy, které mají prostituci jako hlavní zdroj příjmu. Mají nastaveny pravidla a vymezené hranice, jako je například pracovní doba, sexuální praktiky, odměny. Často jsou emočně zploštělé a citově se váží spíše na domácí mazlíčky. Mohou pracovat v klubech, privátech, escortech, ale i samy na sebe (Zikmundová, 2010, str. 642).

Poloprofesionálky

Tyto ženy vykonávají prostituci buď na částečný úvazek nebo z důvodu momentální finanční nouze. Ačkoliv si stanoví určité hranice a pravidla týkající se své práce, často je nedodržují, jelikož jsou vystaveny ekonomickým či osobním tlakům. Mnohé z nich jsou závislé na návykových látkách a jsou ochotné porušit své vlastní zásady za peníze či jiné materiální věci (Zikmundová, 2010, str. 643). Poloprofesionálky tvoří nejpočetnější skupinu a pracují jak na ulici, tak i v klubech, privátech atd. Nejčastěji se jedná o tanečnice, striptérky, hostesky, barmanky a masérky (Kolenčík, 2000, str. 121).

Amatérky

Amatérky jsou příležitostné prostitutky, které pocházejí z různých sociálních vrstev a k této činnosti je přivádějí rozmanité životní okolnosti. Jejich motivace se liší, někdy jde o snahu vyřešit finanční potíže, jindy o osobní důvody (Kolenčík, 2000, str. 121). Můžeme je rozdělit do dvou skupin. První skupinu tvoří mladé dívky, které utekly z domova nebo jsou na útěku z výchovného ústavu. Bývají submisivní a závislé na návykových látkách. Prostituci nevnímají jako práci, ale jako prostředek k získání peněz, drog nebo jako prostředek k získání přízně. Často si neuvědomují rizika spojená s tímto způsobem života a o nastavení si hranic a pravidel sexuální práce téměř nepřemýšlejí. Druhou skupinu představují starší ženy, které hledají vzrušení či potřebují jednorázovou finanční pomoc. Tyto ženy vyražejí do měst s úmyslem se pobavit a případný finanční zisk je pro ně příjemným bonusem. Často se však vystavují nebezpečí tím, že dělají rizikové praktiky, včetně například nechráněného sexu. Většinou působí v pouliční prostituci nebo v barech či hernách (Zikmundová, 2010, str. 643).

3.3 Klienti

Prostituce zahrnuje různé motivy a potřeby, které se liší nejen mezi jednotlivými prostitutkami, ale i mezi klienty. Klienta, který si zaplatí za sexuální služby můžeme nazývat i slovem prostituent (Emmerová, 2010, str. 228). Každý zákazník má pro vyhledání placené sexuální služby odlišný důvod, očekávání ale třeba i cíl, kdy se může jednat jak o fyzické, ale i emocionální uspokojení. V rámci toho dělí Zikmundová (2010, str. 643) zákazníky do následujících čtyř typů, dle jejich motivace a chování:

Experimentátor – Tento typ zákazníka tíhne po nových zkušenostech a prožitcích, které v rámci svého běžného intimního života nezkusil. Může se jednat o jedince, kteří mají zájem o nové sexuální praktiky, nebo kteří chtějí zažít situace, které se v rámci tradičního vztahu neobjevují.

Konzument – Konzument je zákazník, který hledá sex bez emocionálních závazků. Chce primárně uspokojit své sexuální potřeby, aniž by se musel angažovat ve vztahu nebo se potýkat s emocionálními nároky, které jsou často součástí intimního vztahu.

Pacient – Jedná se o osoby se zvýšenou sexuální potřebou, nebo o klienty trpící sexuálními problémy, jako je erektilní dysfunkce, předčasná ejakulace atd. Tito jedinci vyhledávají prostituci k uspokojení svých specifických sexuálních potřeb, které nemohou naplnit ve svém běžném životě. Prostituce jim pomáhá překonat tyto problémy, jelikož poskytuje diskretnost a podporu pro ty, kteří hledají řešení své situace bez obav z hodnocení.

Romantik – Romantik se nespokojuje pouze se sexuálním stykem, ale spíše touží po emočním spojení, byť je toto spojení dočasné. Vyhledává spíše někoho, s kým si může popovídat, prožít intimní chvíle a pocítit emocionální blízkost.

Vanwesenbeeck (2001) na základě získaných informací od prostitutek rozlišuje tři hlavní typy klientů: obchodní, romantický a misogynní typ. Obchodní typ považuje pohlavní styk s prostitutkou pouze za obchodní transakci, kdy mu potěšení nepřináší pouze samotná sexuální služba, ale i placení za ni. Romantičtí klienti chtějí primárně navázat vztah s prostitutkou a často to jsou staří a osamělí muži, kteří v extrémních případech mají představu, že vysvobodí ženu z prostituce. Misogynní klienti se vyznačují násilnickou povahou. Zastávají negativní či ponižující postoj k sexuálním pracovnícím a často je vidí pouze jako nástroj pro své potěšení.

4 PŘÍČINY A MOTIVACE K PROSTITUCI

4.1 Příčiny

Stejně jako je tomu u jiných sociálně-patologických jevů, tak i prostituce má své faktory, které mohou být příčinou tohoto rizikového chování. Tyto faktory mohou být velmi různorodé a často se prolínají. Příčiny je možné rozdělit na osobní a globální.

4.1.1 Osobní příčiny

Osobní příčiny souvisejí především s životními zkušenostmi a psychickým stavem jedince. Jedním z nejvýznamnějších faktorů jsou citové nedostatky a problematické rodinné prostředí (Emmerová, 2010, str. 233). Rodinné prostředí hraje klíčovou roli v životě dítěte a může výrazně ovlivnit jeho budoucí život. Ideálně by rodina měla poskytovat pocit jistoty, bezpečí a emoční oporu (Vágnerová, Lisá, 2021, str. 373). Dítě, které vyrůstá v citovém chladu, je zanedbáváno, týráno a odmítáno, může v dospělosti hledat způsob, jak tyto negativní zážitky kompenzovat. Některé ženy, ale i muži, kteří se rozhodli vstoupit do sexbyznysu, tak činí právě kvůli pocitu odmítnutí či potřeby uznání (Emmerová, 2010, str. 233).

Dalším důležitým faktorem je sexuální zneužívání. Většina sexuálně pracujících začala sexuálně žít dříve než běžná populace. Zároveň byli častěji obětmi sexuálního zneužívání či násilí (Malinová, 2013, str. 76). Následky sexuálního zneužívání jsou celoživotní a záleží na jednotlivých jedincích, jestli v menší či větší míře. Jedinec si v důsledku prožitých zkušeností vytváří zkreslenou představu o sexuálních normách, což se může projevit výkyvy v sexuálním chování, jako například promiskuitou, sklony k prostituci, agresivními sexuálními projevy nebo naopak abstinencí (Čírtková, 2013, str. 171).

Roli hrají také drogy a závislostní chování obecně. V prostředí sexbyznysu se drogy a alkohol vyskytují častěji, než v jiných profesích (Kutálková et al., 2016, str. 144). Někteří jedinci se dostávají k prostituci právě přes drogovou závislost. Prostituce může sloužit jako nástroj pro získání peněz na drogy nebo naopak mohou být až její součástí. Velkým rizikovým faktorem je také kontakt s osobami, které v sexbyznysu pracují. Problém může nastat ve chvíli, kdy se jedinec ocitne ve skupině, kde je prostituce brána jako běžný prostředek obživy (Emmerová, 2010, str. 233).

4.1.2 Globální příčiny

Kromě individuálních faktorů hrají roli i společenské a ekonomické okolnosti. Mentalita a kulturní prostředí jsou zásadní v tom, jak je prostituce vnímána a regulována. Ekonomické faktory hrají také klíčovou roli. Chudoba, nezaměstnanost a nedostatek jiných pracovních příležitostí mohou lidi tlačit do prostituce. Reakcí na špatnou ekonomickou situaci může být i migrace do jiné ekonomicky vyspělé země. V tomto případě se však často rodina zadluží, aby mohla vycestovat a rázem se propadne do ještě větších dluhů. Pokud však nelze oficiálně ze země vycestovat, vznikají podmínky pro obchodování s lidmi (Malinová, 2013, str. 75). Dále mezi tyto příčiny patří zaostalost či ekonomická a politická nestabilita (Emmerová, 2010, str. 233–234).

Abychom měli ucelený pohled na příčiny deviantního chování, kterým zajisté prostituce je, je třeba zmínit ještě tři teorie vzniku prostituce dle Urbana a Dubského (2012, str. 178–179) a to biologizující, psychologické a sociologické. Biologizující teorie zdůrazňují vliv genetických a biologických faktorů na vznik prostituce. Považují ji za protějšek mužské kriminality, přičemž ji vnímají jako specifickou formu ženského deviantního chování. Některé přístupy spojují prostituci se zvýšeným sexuálním pudem, nebo se pokoušejí identifikovat typické tělesné rysy prostitutek.

Psychologizující teorie se zaměřují na sexualitu a erotiku, prostituci vysvětlují jako důsledek sexuální přelétavost či potřeby rozmanitosti v intimním životě. Jiné přístupy ji spojují s psychopatologickými projevy nebo poruchami osobnosti. Výzkumy ukazují, že mezi sexuálními pracovníkyněmi i pracovníky je velké zastoupení osob, které v dětství zažili sexuální zneužívání. Tato traumatická zkušenost může zásadně ovlivnit vnímání jejich vlastního těla i vztah k sexualitě. Důležité je také zmínit, že prostituce bývá často vnímána jako důsledek historicky zakořeněné genderové nerovnosti (Urban, Dubský, 2012, str. 178). Sigmund Freud považoval prostitutku za sexuálně desublimovanou dětskou ženu, která má infantilní dispozice. Infantilními dispozicemi bylo myšleno, že stud, odpor a morální hodnoty dosud neexistují, nebo jsou ve fázi utváření a chybí civilizovaný postoj k sexualitě. Dále také tvrdil, že vrozené nadání pro prostituci je ve všech ženách (Bell, 1994).

Sociologové opírají příčiny vzniku prostituce o teorie vzniku sociálních deviací, tedy například o teorii anomie, subkulturní teorie, teorii kulturního přenosu či etiketizační teorii. Některé teorie vnímají prostituci jako formu sociální výměny, kde dochází k ekonomickému vztahu mezi klientem a prodejcem (Urban, Dubský, 2012, str. 179).

4.2 Motivace

Motivace vstoupit do světa sexbyznysu je ovlivněna celou řadou faktorů, které se mohou u jednotlivých osob lišit. Motivaci k prostituci tak nelze vnímat jako jednotný koncept, naopak se jedná o komplexní soubor různých podnětů. Malinová (2015, str. 253–255) rozděluje motivaci trojího druhu:

Motivace vnějším tlakem

Jedním z hlavních faktorů, které ovlivňují vstup žen do sexbyznysu je vnější tlak. Vstupem do prostituce se může objevit úleva od chudoby, rodinného násilí, ponižování či nezaměstnanosti. Zvláště zranitelné jsou v tomto ohledu dívky, které opouštějí dětské domovy a nemají stabilní zázemí. Některé z nich se ocitají v situaci, kdy se staly obětí obchodu s ženami, popřípadě jsou k prostituci nuceni rodinou. Velkou skupinu též tvoří ženy, které se ocitly v tíživé situaci například z důvodu rozvodu či ztráty zaměstnání.

Motivace vlastní

Ne vždy musí být za vstupem do sexbyznysu jen potřeba financí. Mezi sexuálně pracujícími existuje skupina jedinců, kteří mají sklon k promiskuitnímu chování. Tento způsob práce pro ně nepředstavuje pouze zdroj příjmů, ale do jisté míry i koníček, který jim umožňuje naplňovat jejich sexuální potřeby. Logickým vyústěním je pak myšlenka spojení příjemného s užitečným, což vede k tomu, že začnou přijímat peníze. Spouštěčem pro vstup do tohoto byznysu je setkání s někým, kdo již takto pracuje.

Motivace racionální rozvahou

Tento motiv ke vstupu do prostituce vychází z myšlenky, že tato možnost může přinášet nejen finanční zisk, ale také větší míru svobody a nezávislost ve srovnání s jinými profesemi. Pro některé osoby představuje sexbyznys možnost, jak si určovat pracovní dobu, klientelu nebo si přizpůsobit práci dle svých potřeb. Mezi důvody vstupu do této profese patří:

- **Pracovní doba v nočních hodinách**

Tento faktor může být atraktivní zejména pro matky malých dětí, které potřebují skloubit rodinný a pracovní život. Práce v noci jim umožní věnovat se během dne dětem a pracovat v době jejich spánku. Přínosné to může být i pro osoby, které preferují noční život.

- **Flexibilita pracovního režimu**

Dalším pomyslným lákadlem je možnost nastavit si pracovní dobu podle vlastních potřeb. Oproti běžnému zaměstnání, kde je nutné dodržovat stanovenou pracovní dobu, nabízí sexuální práce značnou volnost. Možnost pracovat pouze několik dní v týdnu je vhodné například pro studenty či studentky nebo pro jedince, co kombinují sexbyznys s jinými závazky.

- **Oddělení pracovního a osobního života**

Pro některé sexuální pracovnice a pracovníky je důležité oddělení profesního a soukromého života. Toto je patrné spíše u homosexuálně orientovaných sexuálně pracujících, kteří berou sex s opačným pohlavím jako čistě pracovní záležitost. Heterosexuální sexuální pracovníci obvykle nemají ve svém běžném životě mnoho intimních partnerů a jejich sexuální život se mimo sexbyznys neliší od zbytku populace.

4.3 Fáze vstupu do prostituce

Na první pohled by se mohlo zdát, že prostituce znamená jen poskytování sexuálních služeb za finanční odměnu. Ve skutečnosti však proces vstupu do sexbyznysu představuje mnohem více než pouhé překonání morálních zábran. Vstup do prostituce s sebou přináší i osvojování si specifických dovedností či znalostí (Zikmundová, 2010, str. 642). Dle Bjelajace (2024) jedinec, který se touto cestou vydá, prochází vývojem, který lze rozdělit do tří fází:

První fáze

Tato fáze představuje počáteční období, kdy jedinec postupně přechází od promiskuitního chování k samotné prostituci. Často začíná již v dospívání, kdy tělesný vývoj a hormonální změny vedou k přirozenému zájmu o sexualitu. Typické je zde rodinné prostředí, ve kterém chybí jeden z rodičů nebo se jedná o dysfunkční rodinu bez dostatečné rodičovské kontroly (Bjelajac, 2024). Charakteristickým rysem je častá změna sexuálních partnerů, povrchní a nestálé vztahy, touha po vzrušení, získávání pozornosti, která může sloužit k potvrzení vlastní atraktivity. Zároveň se objevuje myšlenka, že sex může sloužit nejen jako forma uspokojení, ale také jako nástroj k dosažení finančního či materiálního zisku (Zikmundová, 2010, str. 642). Sexuální chování v období dospívání reflektuje tělesný vývoj a může se často vyznačovat unáhleností, sklony k rizikovému jednání či nedostatečným uvědoměním si důsledků svých rozhodnutí (Spilková, 2010, str. 99).

Druhá fáze

V této fázi si jedinec osvojuje konkrétní praktické dovednosti a znalosti, které jsou nezbytné pro poskytování sexuálních služeb. Tento proces je často podporován interakcemi s lidmi, kteří se v této oblasti pohybují. Tyto zkušenosti pomáhají novým aktérům pochopit způsob, jak se v této oblasti orientovat. Dochází zde také k seznámení se s negativními stránkami spojenými s prostitucí, jako jsou pohlavně přenosné nemoci, psychické problémy, trestní stíhání, odsouzení ze strany společnosti, závislost na návykových látkách, násilí ze strany klientů apod. (Bjelajac, 2024). Seburčení jedince stále částečně zůstává v konvenčních aspektech života, což umožňuje pokračovat v běžném zaměstnání a zachovat si sociální vztahy. Důležité je v této fázi zjistit, zda je jedinec schopný splnit široké spektrum požadavků klientů, přizpůsobit se policejnímu dohledu a případné represi apod. (Zikmundová, 2010, str. 642).

Třetí fáze

Třetí fáze představuje transformaci z příležitostné prostituce na pravidelný a organizovaný způsob obživy, kdy je primární a jedinou motivací finanční zisk. Prodej vlastního těla není již vnímán jako dočasné řešení, ale jako pravidelný a organizovaný způsob obživy. Prostituce se přeměňuje na zaměstnání a postupně jsou morální zábrany nahrazeny pragmatickým přístupem zaměřeným pouze na zisk. V průběhu času se jedinec často přizpůsobí specifickým vzorcům chování a normám spojeným s touto profesí, která se stává součástí jeho osobní identity (Bjelajac, 2024). Pokud se jedinec nedokáže plně přizpůsobit všem podmínkám, identita zůstane nejednoznačná a prostituce bude nadále pouze vedlejší aktivitou (Zikmundová, 2010, str. 642).

Bez ohledu na názory odborníků či veřejnosti, je pro většinu osob vstupujících do světa sexbyznysu hlavním motivem akutní nedostatek peněz. Mezi sexuálně pracujícími se čím dál častěji objevují jedinci, kteří si vybrali tuto činnost jako způsob řešení finančních problémů, jako jsou dluhy či hypotéky, a to nejen jich samotných, ale třeba i jejich partnerů. Vstup do sexbyznysu tak vnímají jako jediné možné východisko, které je ochrání před sociálním pádem či dokonce vězením (Kutálková et al., 2016, str. 23–26). Významnou část osob působících v sexbyznysu tvoří ženy i muži, pro které, a především pro jejich rodinu, představuje tato činnost zásadní zdroj příjmů nezbytných pro pokrytí základních životních potřeb. Finanční prostředky získané touto prací jim umožní zajistit si bydlení, postarat se o děti a zvládnout výdaje. Přibližně polovina žen v sexbyznysu má v úmyslu využít své výděly k zabezpečení financí v budoucnosti, ovšem jen u části z nich se to podaří (Malinová, Šídová, 2008,

str. 108-109). U materiálních cílů jako je řešení bydlení, automobil apod., existuje vyšší pravděpodobnost jejich dosažení. Vedle nejrozumnějších cílů lze u pár jedinců zaznamenat i snahu o osobní rozvoj prostřednictvím vzdělávání, jazykových kurzů či profesních kurzů (Šídová a kol., 2013, str. 75).

5 SOUČASNÝ POSTOJ K PROSTITUCI

Každý stát se snaží s prostitucí vypořádat různými způsoby. Z hlediska právní regulace lze tyto způsoby rozdělit na aboliční, reglementační a represivní přístup. Represe znamená, že stát prostituci zakazuje a trestně stíháni jsou sexuální pracovnice či pracovníci i osoby, které se na sexbyznysu podílejí, v některých zemích i klienti (Ondrášek, Řimnáčová, Kajanová, 2018, str. 17–19). U tohoto přístupu je problémem to, že kvůli možnému postihu je prostituce skrývána, to následně vede k ztížení při jejím odkrývání, a to včetně trestné činnosti s ní spojené. Ve státech jako USA či Bělorusko je prostituce trestná a stíháni jsou všichni účastníci, naopak v severských zemích převládá dekriminalizace sexbyznysu, kdy jsou trestáni klienti a prostituující osoby jsou ušetřeny (Křivánková, Špásová, Ducháčová, 2021, str. 27–28).

Reglementace je v tomto případě takovým pokusem o nastolení pravidel. Prostituci považuje za nezbytné zlo a snaží se o vytvoření pravidel a její kontrolu (Ondrášek, Řimnáčová, Kajanová, 2018, str. 19–20). Prostituující osoby podléhají státu a mají určeno, na jakých místech a za jakých podmínek mohou poskytovat sexuální služby. Jedná se například o cílenou sexuální výchovu, spolupráci s poradenskými službami či pravidelné zdravotní prohlídky (Křivánková, Špásová, Ducháčová, 2021, str. 28). Tento přístup uplatňuje Rakousko, Německo, Nizozemí atd. (Ondrášek, Řimnáčová, Kajanová, 2018, str. 20).

Aboliční přístup vychází z toho, že „*stát neřeší problém prostituce jako takové, ale zaměřuje se na postih jevů, které ji doprovázejí*“ (Urban, Dubský, 2012, str.184). Prostituce tak není právně ukotvena a trestné jsou pouze její doprovodné jevy. Není přijatelné, aby se sexuální práce stala oficiální profesí, takže neexistují práva ani pracovněprávní ochrana (Poláková, 2013, str. 50). Tento přístup zastává například Česká republika, Polsko, Španělsko či Itálie. V České republice není možné si založit živnost na práci sexuální pracovnice či pracovníka, je však možné si založit živnost s názvem jiné profese. Nejčastěji jsou to různé volné živnosti, jako například Návrhářská, designerská, aranžérská činnosti a modeling nebo Výroba, obchod a služby jinde nezařazené (Křivánková, Špásová, Ducháčová, 2021, str. 29–30).

Jak je již uvedeno výše, Česká republika zastává aboliční přístup a až na určité výjimky, není prostituce trestná dle platných právních předpisů České republiky. Mezi tyto výjimky mohou patřit trestné činy uvedené v zákoně č. 40/2009 Sb. trestní zákoník (TZ), které lze rozdělit dle Křivánkové, Špásové, Ducháčové (2021, str. 33) na základě spjatosti s prostitucí do dvou skupin, a to na primární trestné činy, které jsou přímo spjaté s prostitucí a na sekundární trestné činy, jež souvisejí či nemají přímý podtext prostituce. Mezi primární patří trestný čin

kuplířství dle § 189 TZ, trestný čin obchodování s lidmi dle § 168 TZ a trestný čin prostituce ohrožující mravní vývoj dětí dle § 190 TZ. Sekundární trestné činy jsou trestný čin znásilnění dle § 185 TZ, trestný čin ohrožování výchovy dítěte dle § 201 TZ, trestný čin sexuálního nátlaku dle § 186 TZ, trestný čin svádění k pohlavnímu styku dle § 202 TZ, trestný čin šíření nakažlivé lidské nemoci dle § 152 TZ, trestný čin šíření nakažlivé lidské nemoci z nedbalosti dle § 153 TZ, trestný čin ohrožení pohlavní nemocí dle § 155 TZ, trestný čin šíření toxikomanie dle § 287 TZ, trestný čin nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy dle § 283 TZ a další.

Prostituce je často propojena i s majetkovými, násilnými nebo mravnostními trestnými činy. Některé sexuální pracovnice se zaměřují na opilé osoby, které následně okradou. V tomto případě jsou známé tzv. uspávačky, kdy prostitutka podá klientovi před aktem nápoj obsahující rohypnol a následně ho okrade (Chmelík a kol., 2003, str. 62–63).

Společnost často diskutuje o právní regulaci prostituce prostřednictvím zákona. V roce 1958 Československo podepsalo Úmluvu o potlačování a zrušení obchodu s lidmi a využívání prostituce druhých osob z roku 1951. Aby mohla být prostituce právně regulována musela by Česká republika tuto úmluvu vypovědět, jelikož se jejím podpisem zavázala, že nepřijme zákon, který by registroval a kontroloval prostituci. Případný zákon o regulaci prostituce by totiž vyžadoval registraci sexuálně pracujících, a to hlavně kvůli jejich věku a zdravotním prohlídkám. Řada zemí Evropy, jako například Německo, Rakousko, Řecko, Irsko atd., tuto úmluvu nikdy nepodepsala a v současné době mají fungující legislativu regulující prostituci (Urban, Dubský, 2012, str. 186).

K 1. 1. 2024 byl zrušen zákon č. 241/1922 Sb. o potírání pohlavních nemocí, který byl v průběhu času několikrát novelizován a z původních 29 paragrafů zbyly pouhé 3. Zákon zakazoval zřizování a udržování nevěstinců, kdy se porušení trestalo dle ustanovení trestního zákona o kuplířství (Zákon č. 241/1922 Sb.). V současné době se kuplířství dle § 189 TZ dopouští ten „*kdo jiného přiměje, zjedná, najme, zláká nebo svede k provozování prostituce, nebo kdo kořistí z prostitutek jiných*“ (Zákon č. 40/2009 Sb.). Zároveň zákon ukládal povinnost státní správě zřizovat ústavy, ve kterých by byli prostituující dočasně ubytováni a napraveni a ukládal i dozor nad zpustlou mládeží.

V české laické společnosti panuje široká škála názorů na zákonnou úpravu poskytování sexuálních služeb za úplatu. Podle výzkumu (Čadová, 2023) se z celkového počtu 834 dotázaných, 40 % respondentů přiklání k názoru, že by prostituce měla být legálně

povolena a upravena jako živnost, zatímco 37 % se domnívá, že současný právní rámec by měl být nezměněn. Názor, že by měla být prostituce zcela zakázána podporuje 12 % veřejnosti. Menší podíl, konkrétně 6 %, je pro postihování pouze sexuálně pracujících a 2 % by upřednostnila postihování klientů. Zbylé 3 % se k otázce nevyjádřilo. Ve srovnání s výzkumem z roku 2019, došlo k vzrůstu o 9 % u zastánců legalizace prostituce, naopak klesl počet zastánců zákazu prostituce. Zajímavé je, že muži častěji podporují povolení prostituce jako živnosti, zatímco ženy se častěji přiklání k jejímu úplnému zákazu. Tento názor je častý také u starších osob či lidí s nižším vzděláním.

5.1 Obecně závazné vyhlášky proti prostituci

Každá obec má ve své pravomoci upravit si ve svém regionu pomocí obecně závazných vyhlášek nabízení a poskytování placených sexuálních služeb na veřejnosti. Důležité je však zmínit, že tyto vyhlášky nemají vliv na umístění sex podniku na území daného regionu. Na základě § 10 zákona č. 128/2000 Sb. o obcích (obecní zřízení) si každá obec může stanovit, že určité činnosti, které narušují veřejný pořádek nebo dobré mravy, lze vykonávat pouze na jasně vymezeném místě v určitý čas anebo úplně zakázat určité činnosti (Urban, Dubský, 2012, str. 185).

Negativním jevem této represe je to, že se zkracuje doba vyjednávání s klientem kvůli obavám z případného přistižení. Kvůli obavám se často sexuálně pracující přemisťují do oblastí za hranice obcí, které mohou být více rizikové z hlediska násilí. Toto opatření může často vést k prohloubení problémů pracovníků, a to ať už z hlediska již zmíněného násilí, které na nich může být páčáno, ale i z narůstání dluhů z pokut, což může být další překážkou pro odchod ze světa sexbyznysu (Poláková, 2013, str. 55–56).

6 RIZIKA A DOPADY PRÁCE V SEXBYZNYSU

Práce v sexbyznysu má širokou škálu dopadů na jednotlivce i na společnost. Tyto dopady lze rozdělit do několika oblastí, jako například zdravotní, psychologické či sociální. Každá z těchto dimenzí ovlivňuje životy osob poskytující sexuální služby různým způsobem a může mít jak pozitivní, tak negativní důsledky. Mezi negativní aspekty zajisté patří nechtěné těhotenství. Weiss (2010, str. 646) uvádí, že 27 % prostitutek podstoupí umělé přerušování těhotenství, naopak u běžné populace uměle ukončí těhotenství cca 8 % žen.

Dále je zajisté třeba zmínit riziko pohlavně přenosných nemocí, kterým jsou sexuálně pracující ohroženi více než běžná populace. Zajímavé však je, že tyto osoby dle statistik tvoří pouze 10 % všech případů (Křivánková, Špásová, Ducháčová, 2021, str. 64). S možným vysvětlením předchozí statistiky přichází Kutálková et al. (2016, str. 36), která uvádí, že v České republice se jak osoby vstupující do sexbyznysu, ale i již prostituující zajímají o prevenci pohlavně přenosných nemocí. Sexuálně pracující se často setkávají s tím, že jsou klienty nuceni do pohlavního styku bez použití kondomu, prostituující si tak musejí umět nastavit pevné hranice, aby nepodlehli možnosti příplatku za sex bez ochrany. Zároveň je potřeba zmínit, že v současné době je orální sex standardně vykonáván bez kondomu. Ondrášek, Řimnáčová, Kajanová (2018, str. 31–32) uvádí, že prevalence HIV je vyšší u mužů než u žen a nejvíce nových případů infekce HIV způsobují muži, kteří mají pohlavní styk s jinými muži. Toto tvrzení podporují i data Státního zdravotnického ústavu (Státní zdravotní ústav, 2024) za rok 2024, která uvádějí, že přibylo celkem 269 nových případů infekce HIV, z toho 230 mužů a 39 žen. Z uvedených 230 mužů bylo 155 mužů majících sex s muži.

Sexuálně pracující čelí nejen riziku pohlavně přenosných nemocí, ale i běžným zdravotním potížím. Patří mezi ně problémy se zuby, trombózy či abscesy, astma, vysoký krevní tlak, cukrovka a bolesti celého těla. Sexuálním pracovnícům ztěžuje práci menstruační cyklus, který může přinášet výkyvy nálad či menstruační bolesti (Ondrášek, Řimnáčová, Kajanová, 2018, str. 30). Práce v sexbyznysu je náročná nejen fyzicky, ale i psychicky. Ženy se pohybují v nestabilním prostředí, většinou neznají své klienty a jsou vystaveny emočnímu tlaku. Jsou vnímány spíše jako zboží, než jako osoby, což zvyšuje jejich zranitelnost. Farley (2018, str. 30) přirovnává prostituci k nakupování, avšak s obráceným rizikem. Běžně riskuje kupující, že bude podveden nebo dostane vadné zboží, v sexbyznysu nese hlavní riziko sexuálně pracující.

Sexuálně pracující se mohou setkat s různými formami násilí, a to nejen v sexbyznysu, ale i v osobním životě. Násilí neznamená jen fyzické útoky, ale jakékoli jednání s cílem ublížit nebo omezit svobodu druhého člověka. Hlavními pachateli jsou zákazníci, ovšem můžou jimi být i partneři, známí či jiné osoby z tohoto prostředí. Ačkoli sexbyznys sám o sobě neznamená násilí, představuje prostředí, kde k němu může docházet. Mezi formy násilí v sexbyznysu patří:

- Ekonomické násilí – nevyplacení dohodnuté odměny, vydírání, nucení k prostituci na splacení dluhu atd.
- Fyzické násilí – kopání, bití, ohrožování zbraní, násilí, vražda.
- Psychické násilí – vydírání, zastrašování, omezování osobní svobody, nucení k užívání drog.
- Sexuální násilí – nucení k nechráněnému sexu, znásilnění, sexuální obtěžování, vědomé nakažení pohlavně přenosnou nemocí.
- Strukturální násilí – nedostatečná ochrana ze strany státních institucí, násilí ze strany policie, laxní přístup při řešení trestních činů, sociální stigmatizace (Kutálková et al., 2016, str. 178–179).

Užívání návykových látek je v sexbyznysu rozšířeným problémem, přičemž typ drog často závisí na konkrétní formě této práce. V tomto prostředí se můžeme setkat s užíváním jak legálních, tak nelegálních návykových látek. Mezi ty legální nejčastěji patří nikotin a alkohol, který pomáhá zvládat stres a odbourávat zábrany, zatímco mezi nelegální se řadí heroin, kokain apod. V poslední době se stále častěji objevuje GBL a GHB, známé také jako tekutá extáze, Gaba či Gina. Tato látka podporuje vzrušení, uvolňuje zábrany a může zvýšit citlivost, což vede k intenzivnějšímu a delšímu orgasmus. Zároveň však představuje riziko, kdy může způsobit ztrátu kontroly nad sebou samým. Kvůli svým účinkům bývá tato droga zneužívána při sexuálním nátlaku (Žiju pozitivně, 2023). Alkohol pak často slouží jako prostředek k potlačení psychického vypětí. Závislost však mnohdy vede k větší ochotě podstupovat rizika při sexuální práci.

Dalším často opomíjeným rizikem je společenské stigma, které má sociální důsledky, které vedou k přerušení vztahů s okolím. V případě odhalení činnosti sexuálně pracujících jedinců se ve velké míře objevuje negativní označení, jež je odsouvá na okraj společnosti. Stigmatizace může vést k vážným následkům, jako je rozpad rodinných vztahů, nebo může bránit v nalezení partnera. S tímto se mohou pojít i další negativní následky prostituce, kterými jsou již dříve zmíněné psychické problémy, jež mohou být doprovázeny i psychosomatickými

potížemi. Nejčastěji je zmiňován stres a posttraumatická stresová porucha. Nezvládnutí stresových situací je spojeno s depresivními stavy, které mohou vyústit až v sebevražedné chování (Křivánková, Špásová, Ducháčová, 2021, str. 64).

V kontextu sexbyznysu hraje fyzický vzhled a celkově životní styl klíčovou roli, neboť atraktivita zvyšuje poptávku po sexuálních službách. Mnoho sexuálně pracujících si uvědomuje důležitost zdravého životního stylu a klade důraz na udržení optimální tělesné hmotnosti prostřednictvím cvičení a vyvážené stravy. Přesto je dodržování těchto zásad často komplikováno nepravidelnou pracovní dobou, především nočními směnami, které narušují přirozený biorytmus. Paradoxně však snahu o zdravý životní styl oslabuje časté užívání návykových látek (Ondrášek, Řimnáčová, Kajanová, 2018, str. 29–30). Atraktivita a věk hrají zásadní roli v pracovních příležitostech sexuálně pracujících. Statistiky ukazují, že průměrný věk sexuálně pracujících se dlouhodobě pohybuje mezi 23 a 24 lety. Celkově lze říci, že v současné době někteří sexuálně pracující vnímají potřebu zdravého životního stylu jako prostředek k vyšším výdělkům (Malinová, 2015, str. 252). Postupem času bylo zjištěno, že průměrný věk osob poskytujících sexuální služby vzrostl na 30 let. Typickým profilem sexuální pracovnice se tak stává žena okolo třiceti let, často rozvedená, s dvěma dětmi (Echo24, 2019). Dle výsledků výzkumu Ondráška, Řimnáčové, Kajanové (2018, str. 59–63) sexuálně pracující kladou důraz na pravidelnou péči o svůj vzhled a celkovou kondici. Každodenní osobní hygiena, úprava zevnějšku a péče o tělo jsou pro ně běžnou součástí života. Často navštěvují sportovní a fitness centra, která jim pomáhají udržovat fyzickou kondici a požadovanou postavu. Kromě pohybových aktivit věnují pozornost také péči o vlasy, pleť a celkový vzhled. Stravovací návyky hrají rovněž důležitou roli.

Je však důležité poznamenat, že preference klientů jsou velmi individuální a mohou se výrazně lišit. Zatímco někteří dávají přednost mladším sexuálně pracujícím, jiní mohou naopak preferovat starší. Celkově jde tedy říci, že i když věk a atraktivita hrají v této profesi svou roli, nejsou jedinými faktory určujícími úspěch a poptávku.

7 SOCIÁLNÍ PRÁCE V SEXBYZNYSU

Práce sociálních pracovníků s touto skupinou je velmi flexibilní, jelikož s většinou klientů není možné navázat kontakt během dne. Z tohoto důvodu se terénní sociální práce provádí často ve večerních či nočních hodinách (Chmelík a kol., 2003, str. 55). Sociální práce s osobami poskytující sexuální služby za úplatu zahrnuje dva základní přístupy, a to zmírňování škod a resocializaci. Oba přístupy vyžadují individuální přístup ke každému klientovi, aby bylo možné efektivně reagovat na jeho potřeby a problémy.

Přístup zmírňování škod neboli také *harm reduction*, pomáhá minimalizovat negativní důsledky prostituce, aniž by si kladl za cíl tuto činnost zcela eliminovat. Tento přístup je orientován na zlepšení životních podmínek sexuálně pracujících a na ochranu jejich zdraví a sociálního statusu. Mezi klíčové oblasti patří prevence pohlavně přenosných nemocí, což zahrnuje poskytování informací a materiální podpory pro bezpečné praktiky v sexuální oblasti. Dále se zaměřuje na prevenci ztráty statusu občana, tedy na ochranu proti sociálnímu propadu a marginalizaci. Tento přístup zahrnuje také prevenci kriminality, která se zaměřuje na ochranu sexuálně pracujících před tím, aby se stali obětí trestného činu, a zároveň aby se nezapojovali do páčání trestné činnosti. Důležitou součástí je též prevence závislostního chování, která pomáhá minimalizovat riziko vzniku různých forem závislostí, které mohou být časté v tomto prostředí. Primárně je součástí i podpora rodinného zázemí sexuálně pracujících, což zahrnuje poradenství a podporu (Malinová, 2015, str. 260).

Resocializace je proces zaměřený na odchod jedince ze sexbyznysu. Tento krok je často motivován různými faktory, jako je špatné zacházení, pocit ohrožení, znechucení, ekonomické nebo rodinné důvody atd. Nejčastěji se však jedná o kombinaci několika důvodů. S rozhodnutím opustit sexbyznys se pojí i obavy. Jednou z nejčastějších je otázka finančního zabezpečení, jelikož poskytováním sexuálních služeb si často jedinec nese drahé návyky a ztrácí reálný pojem o hodnotě peněz. Další obavou je začlenění do běžné společnosti. Mnoho prostituujících se obává nezapadnutí, neboť jejich sociální vztahy byly do té doby omezeny na prostředí sexbyznysu. Strach z hledání zaměstnání je další zásadní překážkou. Obavy nejen z nového režimu, který vyžaduje disciplínu, pravidla a nadřizeného, ale i nutnost změny celé denní rutiny, stylu oblékání či komunikace. Na tuto obavu se váže i strach z odhalení minulosti a otázka, jak ji prezentovat, či zda je někdo nepozná, vzhledem k velkému množství klientů. Dále se také objevuje obava z navazování partnerského vztahu, kdy si jedinec není jist, že zvládne mít pouze jednoho sexuálního partnera (Šídová a kol., 2013, str. 90–92). Sociální

pracovníci by měli hrát klíčovou roli pro osoby, které se rozhodnou opustit sexbyznys. Některé organizace aktivně podněcují sexuálně pracující k odchodu, zatímco jiné vyčkávají, dokud se sami nerozhodnou. Důležité však je, že se všechny zaměřují na resocializaci a podporu svých klientů (Kutálková et al., 2016, str. 181).

Při odchodu ze sexbyznysu je třeba se orientovat na budoucnost a nalézt si primárně stabilní zaměstnání. Problém však může nastat v tom, že prostituující si nesou drahé návyky z minulosti a běžná práce jim nepřináší tolik peněz a vzrušení jako sexbyznys. To pak často vede k nuditě a návratu k prostituci jako rychlému způsobu výdělku. Častým důvodem pro setrvání v sexbyznysu je i strach o svou bezpečnost (Malinová, 2015, str. 260).

V zemích jako je například Nizozemí či Německo existují tzv. exitové programy. Ty mají za cíl, jak už název napovídá, pomoci s odchodem ze sexbyznysu. Dříve musela osoba, která chtěla sexbyznys opustit zcela ukončit svoji činnost v něm, ovšem tato podmínka byla zrušena a sexuálně pracující tak mohou z prostituce odcházet postupně. Důležitou osobou pro odcházející prostituující je sociální pracovník, který je provází celým procesem a spolupracuje s dalšími organizacemi (Šídová a kol., 2013, str. 94–96).

Cílem resocializace je poskytnout jedincům, kteří se rozhodnou opustit prostituci, nejen podporu ve formě materiální pomoci, ale i psychologické a sociální poradenství, které jim pomůže s novým životem. Jedná se o zajištění bydlení, vzdělávání, pomoc při hledání zaměstnání či právní podpora. V rámci resocializačního přístupu je také kladen důraz na změnu postojů a návyků jedinců, protože při poskytování sexuálních služeb často dochází ke ztrátě pracovních návyků, jako je smysl pro povinnost, dochvilnost či disciplína. Bariérou při hledání zaměstnání může být i nízká míra dosaženého vzdělání. Úspěšná resocializace závisí na osobních vlastnostech a motivaci jedinců změnit svůj život, zároveň je však třeba brát zřetel na to, že resocializace je složitý proces, který může být i nebezpečný, a to jak pro prostituující, tak pro pracovníky, kteří jím pomáhají (Malinová, 2015, str. 260).

7.1 Metody práce s prostituujícími osobami

Mezi základní metody sociální práce s touto klientelou patří dle Malinové (2015, str. 262-266) sociální práce na ulici, práce v podnicích, kde jsou sexuální služby poskytovány a institucionální pomoc.

Sociální práce na ulici neboli streetwork je jednou z forem skupinové sociální práce, která navazuje přímý kontakt s klienty v místě jejich působiště. Streetwork zahrnuje distribuci preventivních materiálů (brožury, letáky, předměty s užitečnými kontakty, kondomy, lubrikační gely atd.), poskytování gynekologicko-venerologického vyšetření, poradenství a monitorování situace v oblasti sexuálních služeb, krizovou intervenci a pomoc při resocializaci (Malinová, 2015, str. 262).

Sociální pracovník přicházející do podniku poskytující sexuální služby čelí při vstupu mnoha překážkám. Nejčastější překážkou bývají majitelé nebo ochranka, kteří mohou odmítnout vstup sociálního pracovníka. Najdou se však i výjimky, kdy majitelé spolupracují, jelikož chtějí zajistit zdraví sexuálních pracovníků a zvýšit důvěryhodnost podniku. Vstup do podniku může usnadnit předchozí kontakt s někým z sexuálně pracujících. Pokud se vstoupit do podniku nepodaří, je důležité se nevzdávat (Malinová, Šídová, 2008, str. 111).

Institucionální pomoc zahrnuje organizace a instituce poskytující ženám sociální, zdravotní a psychickou podporu. Klíčové je, aby sociální pracovník byl vždy stejného pohlaví, jako je sexuálně pracující, jelikož to pomáhá vytvořit bezpečné prostředí, ve kterém se tak klient může otevřeně svěřit se svými problémy či potřebami. Tyto organizace také pomáhají zprostředkovat komunikaci s úřady. Hlavním cílem je podpora v obtížných životních situacích a případná pomoc s odchodem ze sexbyznysu (Malinová, 2015, str. 264–266).

7.1.1 Organizace

Nejnámější organizací v České republice je nestátní nezisková organizace Rozkoš bez rizika, která působí ve 13 krajích. Organizace byla založena v roce 1992 a od té doby se věnuje osvětě a podpoře v oblasti sexuálních služeb. Poskytováno je klientům odborné sociální poradenství, terénní programy, zdravotní a terapeutické služby či právní pomoc. Součástí organizace je i ochotnický divadelní soubor Rozkoš, který funguje jako forma terapie a zároveň pomáhá s nácvikem pracovních dovedností. Role ztvárňují primárně sexuální pracovnice, dále pak například zaměstnankyně organizace či osoby z marginalizovaných skupin. Mimo svoji činnost organizace přednáší pro školy či testuje veřejnost na HIV zdarma. K Rozkoši bez rizika se váže i organizace Freya, kterou založila bývalá ředitelka právě Rozkoše bez rizika. Tato organizace se věnuje vzdělávání a poradenské činnosti v oblasti sexuality u lidí s hendikepou či u seniorů (Ondrášek, Řimnáčová, Kajanová, 2018, str. 41–43).

Další z organizací je La Strada, která pomáhá vykořisťovaným a obchodovaným osobám a osobám, které jsou tímto jevem ohroženy. V České republice je tato organizace jediná, která

se zabývá touto problematikou. Cílem této neziskové organizace je odstranění obchodu s lidmi a vykořisťování. La Strada poskytuje krizovou pomoc, odborné sociální poradenství a azylové domy, v rámci těchto služeb nabízí ubytování, finanční a materiální pomoc, pracovní a právní poradenství, zprostředkování zdravotní a jiné péče atd. Zřízena byla i SOS linka, kde sociální pracovník či pracovníce dokáže poradit potencionálnímu klientovi. Linka je bezplatná a provozována v českém, anglickém, ruském, ukrajinském i rumunském jazyce (Křivánková, Špásová, Ducháčová, 2021, str. 75–77).

Evropskou organizací, která podporuje zdraví a lidská práva sexuálních pracovníků a pracovníků je Tampep – European Network for the Promotion of Rights and Health between Migrant Sex Workers. Hlavním cílem organizace je prevence HIV/AIDS. Jako další organizaci můžeme zmínit Kotec, o. p. s., poskytující sociální služby každé osobě, která se nachází v těžké životní situaci a nedokáže si sama pomoci. Dále pak Projekt Magdala, který zřizuje Arcidiecézní Charita Praha. Projekt je zaměřen na násilí v blízkých vztazích a na obchod s lidmi. V neposlední řadě je třeba zmínit terénní program Centrum JANA, který se soustředí podél hranice Plzeňského kraje se Spolkovou zemí Bavorsko. Hlavním cílem Centra JANA je aktivní vyhledávání a oslovování uživatelů nelegálních návykových látek a sexworkers v jejich přirozeném prostředí (Křivánková, Špásová, Ducháčová, 2021, str. 77–78).

PRAKTICKÁ ČÁST

8 POPIS VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ

V návaznosti na teoretické poznatky se nyní přesuneme k praktické části diplomové práce. Na následujících stránkách bude představen a analyzován průběh kvalitativního výzkumu zaměřeného na prostituci jako možnou cestu ze sociální chudoby.

8.1 Cíl výzkumného šetření

Cílem tohoto výzkumného šetření bylo prozkoumat, zda a jakým způsobem může prostituce sloužit jako strategie k zvládnutí sociální chudoby. Výzkum se zaměřil na motivaci a zkušenosti osob, které se věnují nebo se v minulosti věnovaly prostituci, a zkoumal, zda jim tento způsob obživy pomohl vyřešit jejich ekonomickou situaci, nebo zda jim do života přidal spíše další komplikace. Tyto komplikace mohou zahrnovat nejen zdravotní, ale i psychické problémy a také sociální izolaci. Získané výsledky mohou přispět k lepšímu pochopení toho, jak prostituce může sloužit jako strategie pro řešení sociální chudoby a jak tato volba může ovlivnit životy osob, které se rozhodly ji využít k překonání své tíživé situace.

8.2 Charakteristika výzkumného souboru

Výběr informantů probíhal metodou záměrného výběru s využitím sněhové koule, kdy oslovení účastníci doporučili další potenciální informanty.

Pro lepší orientaci v tématu a přiblížení života jednotlivých informantů nyní uvedu stručné kazuistiky jedinců zařazených do výzkumného souboru:

Informantka č. 1 (I1)

Žena (28 let), věřící bez příslušnosti k církvi, prostituci se věnuje již 5 let, konkrétně formou eskortu. Studovala střední odbornou školu, kterou nedostudovala. Před prostitucí pracovala jako fakturantka ve firmě. Momentálně není ve vztahu, nemá rodinu a ani se nestýká s širší rodinou.

Informantka č. 2 (I2)

Žena ve věku 25 let, která je studentkou vysoké školy. Začala pracovat v sexbiznisu ve 21 letech, aby mohla dále studovat vysokou školu. Čtyři roky pracovala v klubu, kde si vybudovala vztah se stálým klientem, který se stal jejím jediným klientem a zároveň spíše „sugar daddym“. Není ve vztahu, bez náboženského vyznání.

Informant č. 3 (I3)

Muž (35 let), bez náboženského vyznání, homosexuální prostituci se věnuje cca 7 let. Začal v 16 letech a po několikaleté pauze se k prostituci vrátil ve 33 letech kvůli finančním problémům. Poskytuje eskort služby, které zvolil pro jejich diskretnost a možnost vybírat si klienty. Je vyučen a v současnosti je zaměstnaný na hlavní pracovní poměr a prostituci má jako vedlejší zdroj příjmů. Má jedno dítě.

Informantka č. 4 (I4)

Žena, 39 let, bez náboženského vyznání, vyučena, v současné době si dodělává maturitu. Se sexbyznysem začala ve 34 letech po smrti svého manžela, aby zajistila sebe a své dvě děti. Nejprve pracovala na erotické lince, a postupně si našla pár stálých klientů, které si začala zvat k sobě do bytu. Následně přešla do klubu. V současnosti pracuje jako účetní a má profil na platformě OnlyFans. Nyní má již několik let stálého partnera a třetí dítě.

8.3 Metoda sběru dat

Data byla sbírána pomocí polostrukturovaných rozhovorů, jejichž cílem je „*získat detailní a komplexní informace o studovaném jevu*“, tedy v tomto případě individuální zkušenosti informantů (Švaříček, Šedřová, 2010, str. 160). Rozhovory byly převážně vedeny osobně, avšak v některých případech se musely uskutečnit on-line formou, a to z důvodu požadavku informantů na zachování anonymity. V těchto případech byly rozhovory prováděny prostřednictvím platformy Skype, přičemž se informanti rozhodli nezapínat kameru, čímž byla zajištěna větší míra diskretnosti a anonymity.

V rámci tohoto typu rozhovoru je kladen důraz na flexibilitu tazatele. Je na něm, aby rozhodl, jakým způsobem a v jakém pořadí se budou otázky klást, aby bylo dosaženo co nejkomplexnějšího porozumění studovanému tématu. Díky této flexibilitě může tazatel modifikovat formulace otázek tak, aby co nejvíce vyhovovaly konkrétnímu informantovi a jeho reakcím na předchozí otázky (Hendl, 2012, str. 174).

8.4 Výzkumné otázky

Toto výzkumné šetření bylo navrženo s cílem získat odpovědi na výzkumné otázky, které se týkají zkoumaného tématu. Konkrétně byly výzkumné otázky formulovány následovně:

VO₁: Jaké okolnosti ovlivňují rozhodnutí jedinců vstoupit do sexbyznysu jako strategie zvládnání chudoby?

VO₂: Jaký vliv má prostituce na život informantů (fyzický, psychický, ekonomický aspekt)?

VO₃: Jaké formy prostituce jsou nejvíce voleny jako prostředek k překonání sociální chudoby?

VO₄: Jak informanti vnímají společenské stigma spojené s prostitucí?

VO₅: Jaké výhody a rizika jsou spojeny s volbou prostituce v kontextu sociální chudoby?

VO₆: Jaké jsou hlavní překážky, kterým čelí jedinci snažící se opustit prostituci jako prostředek obživy?

8.5 Realizace výzkumného šetření

Před zahájením výzkumu byl proveden předvýzkum, jehož cílem bylo ověřit srozumitelnost a logickou návaznost připravených tazatelských otázek. K tomuto účelu byla využita jedna sexuální pracovnice, kterou znám a na základě jejích podnětů byly otázky upraveny do jednodušší verze. Všechny otázky byly rovněž konzultovány s vedoucím diplomové práce, aby byla zajištěna jejich odborná relevance.

Výzkumné šetření probíhalo v období od února do března roku 2025. Všichni informanti se výzkumu zúčastnili dobrovolně a byli předem seznámeni s cílem mé diplomové práce a zároveň i informováni o účelu získaných informací. Celkem byly provedeny čtyři rozhovory, přičemž každý se konal v přirozeném prostředí informantů. Tento přístup byl zvolen s cílem dosáhnout toho, aby se informanti cítili komfortně a byli ochotni otevřeně sdílet své zkušenosti.

Rozhovory byly vedeny formou otevřených otázek a jejich pořadí se přizpůsobovalo jednotlivým odpovědím informantů, což vedlo k originalitě každého rozhovoru. Každé setkání trvalo cca 60–90 minut. Během rozhovorů jsem si získané informace zapisovala pomocí písemných poznámek. Hlavní metodou pro uchování rozhovorů k následné transkripci, však

bylo zvukové nahrávání rozhovorů prostřednictvím diktafonu v mobilním telefonu. Před začátkem každého rozhovoru jsem informanta požádala o souhlas s nahráváním. Všichni informanti mi rovněž udělili svůj ústní souhlas s poskytnutím výzkumného rozhovoru a jeho následným využitím pro účely mé diplomové práce. Tento způsob zajišťoval, že sběr dat bude probíhat v souladu s etickými normami a s ohledem na ochranu informantů. Zároveň bylo každému z informantů garantováno, že po dokončení transkripce budou nahrávky neodkladně smazány.

S několika informanty jsem měla rozhovory domluvené s dostatečným předstihem, avšak v době jejich plánované realizace značná část z nich svou účast zrušila. Tato situace si vyžádala rychlé nalezení náhradních informantů, a to ve velmi krátkém časovém horizontu. Přestože to bylo organizačně náročné a vyžadovalo to opakované oslovování potenciálních účastníků, nakonec se podařilo získat nové informanty, kteří byli ochotni se výzkumu zúčastnit.

9 ANALÝZA DAT A JEJICH INTERPRETACE

V následující kapitole se zaměřím na interpretaci výsledků výzkumného šetření, které jsou doplněny o doslovné citace odpovědí informantů. Aby byla zachována autenticita, všechny odpovědi informantů byly přepsány doslovně, tedy včetně nespisovných výrazů a vulgarit.

Pro analýzu kvalitativních dat jsem zvolila metodu otevřeného kódování. Kódováním je myšleno „rozkrývání dat směrem k jejich interpretaci, konceptualizaci a nové integraci“ (Hendl, 2012, str. 246). Nejprve jsem si prošla všechny přepsané rozhovory a každou část textu jsem označila konkrétním kódem, ze všech kódů jsem nadále vytvořila kategorizovaný seznam kódů, tedy kategorie. Po realizaci otevřeného kódování jsem využila techniky vyložení karet, kdy jsem na základě seznamu kódů vytvořila převyprávěný text. Švaříček a Šed'ová (2010, str. 226) uvádí, že lze vybrat jen některé z vytvořených kategorií, podle toho, jakou mají souvislost s výzkumným cílem a výzkumnými otázkami.

Po provedeném otevřeném kódování vzniklo 6 kategorií, které budou podrobněji popsány v následujícím textu. Jednotlivé kategorie jsou v textu vyznačeny tučným písmem, pro větší přehlednost jsou pod nimi uvedeny jejich kódy.

Vytvořeny byly následující kategorie:

- ❖ Kritická životní situace,
- ❖ Volba prostituce,
- ❖ Vliv na život,
- ❖ Vnímání sexbyznysu společností,
- ❖ Výhody a rizika,
- ❖ Překážky v opuštění sexbyznysu.

9.1.1 Kritická životní situace

(Kódy: finanční problémy, potřeba peněz, rodinná krize, zdravotní problémy, životní změna)

Odpovědi informantů ukazují, že hlavním důvodem pro vstup do sexbyznysu byly finanční problémy. Účastníci byli v těžké životní situaci, která si žádala rychlé získání většího množství peněz, a to z důvodu dluhů, výdajů na rodinu a běžný život. Pro většinu z nich bylo

toto rozhodnutí spíše nutností než volbou, a přestože si byli vědomi negativních aspektů této práce, představovalo to pro ně nejrychlejší cestu k finanční stabilitě.

Jak uvádí (I1): *„Bylo to hlavně o penězích. Prostě jsem byla v situaci, kdy jsem potřebovala rychle vydělávat a bejvalá práce mi to nedala... Měla jsem nějaký dluhy, k tomu nájem a další výdaje.“*

Jedním z častých důvodů je i špatná ekonomická situace, která je spojená s náhlými životními změnami. Jak popisuje (I4): *„Když mi zemřel manžel, byla jsem na mateřské s druhým dítětem a najednou jsem zůstala na děti i dluhy úplně sama. Potřebovala jsem rychle najít způsob, jak nás uživit.“* Tato těžká situace ji vedla k tomu, že se rozhodla pro práci v sexbyznysu. Podobně i (I3) poukazuje na to, že k návratu do sexbyznysu ho přiměla složitá finanční situace: *„Když jsem s tím začal v mládí, tak jsem hlavně chtěl nějaký peníze, protože kapesný jsem měl malý. Když jsem s tím začal znovu, bylo to už proto, že jsem byl v hodně špatný finanční situaci kvůli tomu, že jsem byl dlouhou dobu na nemocenský, a kvůli tomu jsem nezvládal platit hypotéku a běžný výdaje, a ještě se starat o dítě.“*

(I2) přivedla k této práci krize v její rodině: *„Táta ztratil kvůli kovidu práci, takže náš jediný příjem byl od mamky a pak ještě chodily chvíli nějaký peníze z pracáku. Tou dobou jsem studovala vejšku a hrozilo, že budu muset skončit a najít si práci, protože naši neměli peníze, abych mohla dál studovat.“* V některých případech se jedinec dostane do sexbyznysu i bez toho, aniž by o této možnosti uvažoval jako o jediné možné volbě. Například (I2) uvádí: *„Hledala jsem si dobře placenou práci ke studiu a našla jsem inzerát, že hledají hostesku, a tak jsem se přihlásila.“* Postupně se díky této práci seznámila s mužem, který ji nabídl lépe placenou práci v erotickém klubu.

9.1.2 Volba prostituce

(Kódy: forma, důvod, kontrola, diskrétnost, anonymita)

Prostituce je rozmanitá a zahrnuje různé formy, které se liší nejen pracovním prostředím, ale i mírou kontroly, bezpečnosti a soukromí, které jedinec má nad svým profesním životem. Volba konkrétní formy prostituce závisí na několika faktorech, přičemž každý z nich hraje roli při rozhodování o tom, jaký způsob práce si jedinec zvolí.

(I1) uvádí: *„Dělám eskort, scházím se s klienty nejčastěji v hotelech, ale poslední dobou i často v jejich osobních bytech a domech. Nechodím pracovat na ulici a ani bych nikdy*

nepracovala v klubu, to není pro mě. Mám pár stálých klientů, ale většinou mě chlapi kontaktují díky dobrému hodnocení na jedné internetové stránce.“ Klíčovým faktorem pro ni je mít co největší kontrolu nad svou prací, jak sama (I1) uvádí: *„Hele, když už jsem se rozhodla pro sex za peníze, chtěla jsem mít co největší kontrolu nad tím, co dělám. Eskort mi přišel jako nejlepší volba, protože si sama určuju, kdy budu pracovat, nechci stát na ulici nebo makat v klubu, kde mi pasák bude brát část mejch peněz. Navíc je to i diskrétnější, mám falešný jméno, číslo, občas nosim i paruky. A hlavně si taky můžu vybrat s kým půjdu.“*

Další informantka, (I2), popisuje toto: *„Pracovala jsem 4 roky v jednom klubu v Praze, ale teď mám už jen jednoho VIP klienta. Dalo by se říct, že je to spíš takovej sugar daddy.“* V jejím případě byla volba klubu spíše neplánovaná: *„No já jsem k tomu vlastně přišla dalo by se říct omylem přes svoji bývalou brigádu. Jako nikdy jsem nečekala, že bych mohla dělat takovou práci. Líbilo se mi, že jsem v klubu mohla mít kostým, ve kterém by mě nikdo nepoznal, takže jsem se cítila anonymně.“*

Někteří jedinci začínají svou zkušenost v sexbyznysu na erotických linkách, které poskytují větší míru anonymity. (I4) popisuje svou zkušenost: *„Začínala jsem na erotický lince, protože to bylo anonymní a bezpečný. Našla jsem si tam pár stálých klientů, který jsem si pak zvala i k sobě domů, jelikož jsem potřebovala víc peněz. Následně jsem nějak prozřela a došlo mi, že vodit si cizí chlapi k sobě domů není vůbec bezpečný. Takže jsem přešla do klubu, kde už byla ochranka, stanovená pravidla a celkově jsem se tam cítila jistější.“* V současnosti již v sexbyznysu nepracuje, jak sama dodává: *„Teď už v sexbyznysu aktivně nepracuju, ale mám účet na OnlyFans.“*

Podobné faktory ovlivnily i volbu (I3): *„Dělám eskort, což je pro mě jako pro chlapa asi nejlepší varianta.“* Tuto svou volbu vysvětluje jednoduše: *„Vybral jsem si to hlavně kvůli tomu, že je to diskrétnější, oproti jiným formám a taky si můžu své klienty vybírat.“*

9.1.3 Vliv na život

Tato kategorie se skládá ze dvou podkategorií: Fyzický a psychický dopad a Ekonomický dopad. Pod každou podkategorií jsou uvedeny její kódy.

9.1.3.1 Fyzický a psychický dopad

(Kódy: nervozita, psychická zátěž, fyzická zátěž, hranice, terapie, začátky)

Vstup do sexbyznysu bývá pro mnoho jedinců psychicky náročný proces, jak potvrzují některé výpovědi informantů. Počátky této práce jsou často plné nervozity, nejistoty a potřeby se důkladně připravit.

(I1) popisuje své začátky takto: *„Nebudu lhát, začátky byly dost náročný. Hlavně psychicky. Než jsem se k tomu reálně odhodlala, trávila jsem hodiny čtením zkušeností jiných holek a zjišťováním, jak to chodí a na co si dát bacha. I tak jsem poprvé byla nervózní jak prase.“* Dále dodává: *„Po fyzický stránce je to docela náročný, někdy mě bolí záda nebo i celý tělo a jsem unavená. Musíš být pořád v pohodě, usměvavá. Často je to o tom, že se snažíš na chvíli zapomenout na všechno a prostě odvést dobrou práci. Ale to tělo si vezme svou daň, ať chceš nebo ne. Psychicky to taky není vždycky jednoduchý. Zpočátku jsem měla hodně pochybnosti, ale naučila jsem se s tím pracovat. Hlavně je důležitý mít pevný hranice a vědět, kdy říct dost.“*

V rámci zvládnání psychické náročnosti se (I1) uchyluje k terapii a relaxaci: *„... taky mi hodně pomohlo, že jsem začala chodit na terapii, abych měla někoho, s kým se můžu otevřeně bavit o tom, co prožívám, bez toho, aby mě odsoudil. A pokud jsem unavená nebo mám špatnou náladu, neberu žádnou schůzku. Snažím se taky hodně relaxovat, chodím na masáže, sportuju a tak.“*

Psychické obtíže pocítovali i další informanti, jak potvrzuje (I4): *„Začátky byly hodně těžký, upřímně jsem si myslela, že to nezvládnou a budu muset skončit. Psychicky to na mě dolehlo víc, než jsem čekala, měla jsem výčitky, cítila jsem se provinile a často jsem přemýšlela, jestli mi to za ty peníze opravdu stojí. Měla jsem problém uvolnit se a oddělit práci od osobního života. Byla jsem pod velkým tlakem, hlavně kvůli dětem, jelikož jsem věděla, že se o ně musím postarat nebo mi je jednou vezmou. Nějakou dobu mi trvalo, než jsem si v hlavě nastavila, že je to jen práce a brala to profesionálně. Nakonec mi pomohlo, že jsem si našla stálý klienty a přešla do jiného prostředí.“* Podobně (I2) reflektuje své první zkušenosti. *„No prvního večera jsem se bála, měla jsem nějaké sexuální zkušenosti, ale zas jich nebylo tolik a taky jsem se bála, že po mě budou chtít něco, co mě bude nepříjemné.“*

Navzdory těmto výzvám se někteří informanti cítili silnější a stabilnější. (I4) dodává: *„Byly dny, kdy jsem se cítila úplně prázdná, jak kdybych fungovala na autopilota. Občas jsem se i sama sobě hnusila. Ale na druhou stranu jsem si taky vybuodovala silnější hranice a naučila se víc si vážit sama sebe.“*

Pro některé osoby tato práce přinesla i pozitivní změny, například zlepšení finanční situace. Jak uvádí (I2): *„Asi je to zvláštní, ale mám pocit, že jsem na tom nejlépe, co jsem kdy byla. Nemám strach, že nebudu mít na nájem a na další výdaje. Navíc si můžu i užívat života, jelikož často cestuji, tedy hlavně s klientem jako jeho doprovod na různé dovolené a pracovní cesty.“*

Pro část informantů bylo zásadní přistupovat k této práci čistě profesionálně a oddělit ji od osobního života. *„Nejdůležitější bylo držet si odstup a brát to prostě jako práci, ne jako něco, co mě definuje,“* uvádí (I1). Podobný postoj zastává i (I2), která zmiňuje: *„Dost mi pomohlo si o tom povídat s jinýma holkama z klubu, který mi vysvětlily, že to prostě musím brát jako práci a jakoby se snažit se od toho oprostit.“*

Informant č. 3 tuto práci vnímá s větší vyrovnaností než ostatní informanti: *„Začátky jsem zvládal bez problémů, není to žádná věda. Jsem vyrovnanější a spokojenější. Sice mám občas nějakou tu modřinu, ale to je z těch divokejch nočních zážitků, než z nějaký dřiny. A psychicky jsem teď víc v klidu, protože když mám prachy, mám míň starostí.“*

9.1.3.2 Ekonomický dopad

(Kódy: finanční stabilita, investice, čistý výdělek, dluhy, zajištění, úspory)

Informanti hodnotí svou ekonomickou situaci v současnosti ve srovnání s minulostí různými způsoby, přičemž většina z nich uvádí výrazné zlepšení. Tato změna je pro ně nejen finančně ulehčující, ale také psychicky osvobozující, protože mohou plánovat své výdaje s větší jistotou a investovat do budoucnosti.

Informant č. 3 hodnotí svou současnou situaci slovy: *„Teď je to jinačí bengr. Když dělám v týhle branži, mám čistej výdělek, žádný daně, pojištění a jiný jebky, co by mi sebraly půlku prachů, jako normálně v práci. Takhle dostanu všechno, co si odpracuju, a to je jinačí pohoda.“* Tento jednoduchý, ale výstižný popis ukazuje, jak zásadní je pro informanta čistý výdělek bez jakýchkoliv odvodů.

(I1) sdílí svou zkušenost s přechodem od těžkostí v minulosti k lepší finanční situaci: *„Hele teď jsem úplně někde jinde. Dřív jsem žila od výplaty k výplatě, měla dluhy a pořád řešila jak výjdu do konce měsíce. Teď vydělávám mnohem víc a můžu si dovolit věci, o kterejch jsem dřív jen snila. Je mi ale jasný, že to není práce na celý život, takže teď už většinu peněz investuju.“* Tato informantka popisuje obrovský posun ve své ekonomické situaci. Dříve čelila neustálým obavám, zda vyjde do konce měsíce, jelikož měla velké dluhy. Nyní si může dovolit

věci, které pro ni byly dříve nedosažitelné, ale zároveň si je vědoma, že současná práce není trvalá.

Informantka č. 4 se cítí v mnohem lepší pozici, jelikož má větší finanční i časovou flexibilitu: „*Ted' jsem na tom o dost líp. Už se nemusím bát, jestli budu mít na nájem a jídlo pro děti. OnlyFans mi dává svobodu si přivydělat z domova, což je pro mě velká výhoda.*“

(I2) vnímá také výrazné zlepšení ekonomické situace: „*Určitě je to teď o 100 % lepší. Ne, že bych nějak zběsile utrácela, ale občas si koupím něco dražšího, ale spíš se snažím spořit a investovat. Taky jsem si koupila auto. První rok a půl jsem se snažila rodičům finančně pomáhat, ale pak si taťka našel práci a vše bylo zase v pořádku. Ted' už jim teda spíš koupím třeba dovolenou nebo nějaký prodloužený víkend jako dárek, protože si to můžu dovolit.*“

9.1.4 Vnímání sexbyznysu společností

Tato kategorie s názvem Vnímání sexbyznysu společností zahrnuje tři podkategorie: Společenské vnímání, Strach z odhalení, Vliv na vztahy. Pod každou podkategorií jsou uvedeny její kódy.

9.1.4.1 Společenské vnímání

(Kódy: předsudky, vnímání prostituce, pohled mužů, pohled žen, hierarchie, diskriminace, reakce)

Vnímání společnosti a postoj k sexuálně pracujícím je značně rozmanitý a závisí na mnoha faktorech. Někteří informanti vnímají rozdíly v přístupu k jednotlivým formám prostituce. Jak uvedl (I2): „*Určitě nejhůř na tom jsou lidi, co to dělají na ulici, tam jsou víc ty lidi vidět a je tam určitá kritika a předsudky. Myslim si, že eskort je na vrcholu sexbyznysové pyramidy.*“ Tento názor souvisí s tím, jak různě jsou vnímány různé formy prostituce, kdy některé jsou považovány za méně přijatelný způsob obživy než jiné. (I3) sděluje svoji představu: „*Společnost má o nás většinou jasnej názor. Nemáme prej lásku k sobě samejm a jen prodáváme svý tělo. Ale to, že to dělám proto, že k tomu mám nějaký důvod, pro ně neexistuje. Spíš než diskriminaci, ale zažívám povrchní pohledy a kecý.*“ (I4) k tomu uvádí: „*Hodně lidí má pořád předsudky. Myslí si, že kdo šuká za prachy, je špatnej nebo nějak méněcennej. Ale realita je, že většina žen v tomhle oboru to dělá z rozumnejch důvodů. Často proto, že nemaj jinou možnost, nebo že je to pro ně v tu chvíli prostě nejlepší volba. Kdyby jen věděli, co všechno za tím je, tak by možná přestali soudit.*“ Je tedy patrné, že mnoho osob se do sexbyznysu dostalo

z nějakých těžkých či osobních důvodů, a ne nutně z vlastní volby, že by chtěly, jak to někteří lidé mohou vnímat. Na druhé straně, (I1) zmiňuje, že vnímání sexbyznysu závisí do značné míry na jednotlivých lidech: „*Některý považují prostituci za něco špatného, maj předsudky a viděj to jako něco nelegálního. Jiný to zas berou jako normální práci.*“

Vnímání sexbyznysu se mezi muži a ženami ve společnosti liší, což potvrzují i informanti. (I2) například popisuje rozdíl v názorech: „*Názory žen a chlapů jsou úplně jiný. Mužský pohled je většinou spojen s chticem a touhou. Naopak ženy nás vidí jako něco méněcenného, ale úplně nejčastěji v jejich očích čtu žárlivost a závist.*“ Podobně (I4) zmiňuje, že ženy bývají k sexbyznysu kritičtější než muži: „*Muži nás často berou jako něco normálního, zatímco ženy bývají kritický.*“ Tento rozdílný přístup k osobám v sexbyznysu je patrný i informantovi č. 3: „*Je to různý, a to hlavně v návaznosti na to, kdo to dělá. Prostitutky chlapům většinou nevaděj, ale ženský si hrajou na něco víc a koukaj na ně z vejšky. U gay prostitute je to zas úplně jiný, chlapi většinou celkově nemaj rádi gaye, tím spíš ty, co šukaj za prachy. Nejvíc na palici pak je, že si nás právě tihle týpci platěj a to maj doma ženu a děti. Jako je to fakt k smíchu.*“

Zkušenosti s předsudky a diskriminací jsou pro osoby zapojené do sexbyznysu často součástí jejich každodenní reality. Někteří lidé se s těmito negativními reakcemi setkávají, ale snaží se je ignorovat. Jak uvedla (I2): „*Mám s tím zkušenost, ale já to neřeším. Jasně, že vidim ty pohledy, když jsem někde ve společnosti nebo na dovolené s klientem a je mi jasný, co si myslí a co o mně říkaj. Ale nechci nad tím přemýšlet, protože stres dělá vrásky.*“ I (I4) sdílela svoji zkušenost: „*Když se někdo dozvěděl, co dělám, přestal se se mnou bavit nebo se na mě díval s opovržením. Některý se mnou přestali úplně mluvit, jiní měli narážky. I když už vyložené v sexbyznysu nepracuju, nálepka kurvy mi zůstala.*“ Naopak (I1) uvádí „*Žádnou zkušenost nemám, dávám si hodně záležet na diskrétnosti.*“

9.1.4.2 Strach z odhalení

(Kódy: strach, obavy, beze strachu, reakce)

Strach z setkání známých je dalším aspektem, který někteří informanti zmiňují. (I2) uvádí, že se tohoto nikdy nebála: „*Tyjo, víš, že ani ne. Já pocházim z úplně jiné části ČR, takže v pražským klubu bych nikoho od nás nečekala. Navíc ten klub je docela drahej, takže ani nečekám, že by si ho mohl někdo, koho znám, dovolit. A teď když má jen jednoho klienta, tak se toho vůbec nebojím.*“ Stejně tak (I3) rovněž nemá strach a nikdy se s tím nesetkal. V kontrastu s tím (I4) popisuje konkrétní zkušenost, kdy se jí taková situace stala: „*Měla jsem strach, a taky se mi to stalo. Potkala jsem v klubu kamaráda mého zesnulého manžela, což byl dost šok. Jeho*

kamarád měl zrovna narozeniny a celá jeho parta se u nás byla kouknout na striptýz. V tu dobu jsem já naštěstí byla za barem, ale nakonec jsme se začali vidat a teď jsme spolu. “ Tento zážitek ukazuje, jak nepříjemná situace může přerůst v něco pozitivního, ale zároveň podtrhuje, jak nečekané a šokující může být setkání s někým známým. Ne vždy je však takové setkání pozitivní. Informantka č. 1 uvádí: *„Jo, měla jsem strach hlavně když jsem začínala. Představovala jsem si, co bych dělala a jak bych to všechno vysvětlila. No a stalo se, dorazila jsem ke klientovi domů a zjistila, že si mě objednal manželský pár na oživení vztahu. K mému šoku byla jeho žena moje spolužačka ze školy. Okamžitě jsem se otočila na patě a odešla. Samozřejmě ona si tuhle žhavou informaci nenechala pouze pro sebe a v pozměněný verzi ji šířila.* “

9.1.4.3 Vliv na vztahy

(Kódy: vztah s rodinou, důvěra, přátelství, otevřenost, přijetí, odmítnutí, přiznání)

Vliv prostituce na rodinné a sociální vztahy je rozmanitý a často závisí na tom, jakou míru otevřenosti a důvěry udržuje jedinec vůči svému okolí. (I2) například uvádí, že o prostituci nikdy nikomu neřekla, což mělo nulový vliv na její vztahy. (I3) uvádí: *„Ví to jen hrstka přátel, rodině jsem o tom neříkal, ale podle jejich chování hádám, že to tuší.* “ Informantka č. 4 zmiňuje, že prostituce měla vliv na její rodinné vztahy, ale také podotýká, že to není překážkou pro její současný vztah: *„Děti to samozřejmě nevědí a širší rodina taky ne. Část rodiny však ví o mém OF, což vedlo u pár členů k nepochopení a odsouzení. V partnerském životě to určité roli hrálo. Ne každý muž se s tím dokázal vyrovnat, ale můj současný partner o tom ví od začátku a bere mě takovou, jaká jsem, což je pro mě hodně důležitý. Kamarádi o tom taky vědí, část z nich to přijmula a stále mě berou takovou jaká jsem, zatímco někteří se ode mě distancovali. U některých lidí mě mrzelo, že se ke mně tak zachovali, ale už mě to netrápí. Navíc se mi aspoň ukázalo, kdo byl skutečněj přítel a kdo ne.* “

Naopak informantka č. 1 uvádí: *„Já už vlastně žádnou rodinu nemám, mamka byla samoživitelka, ale bohužel už zemřela, takže jsem na všechno sama. S širší rodinou se už nevidám, takže to nevědí. Co se týká kamarádů, mám dvě blízký kámošky, který to vědí a berou mě takovou, jaká jsem. Jinak zbytek přátel to neví.* “

Pokud jde o zmiňování prostituce při navazování nového vztahu, názory se opět liší. (I2) se rozhodla toto téma nikdy neotevírat a stejný názor má i informant č. 3. (I4) má opačný názor a věří, že je fér, aby partner o minulosti věděl: *„Myslím, že je fér, aby o tom věděl od začátku a měl možnost se rozhodnout, zda do toho vůbec jít.* “ Na druhé straně (I1) se k tomuto tématu

staví opatrně: „*Ne, o prostituci se nezmiňuju. Držím to spíš pro sebe, protože to není něco, co bych na někoho hned chtěla vybalit. Kdybych to měla říct, tak spíš později, až by to bylo vážnější, ale na začátku to neřeším.*“

9.1.5 Výhody a rizika

(Kódy: zdravotní rizika, užívání drog, zátěž, násilí, finanční motivace, flexibilita, sebevědomí)

Tato kategorie obsahuje podkategorii s názvem Pracovní podmínky. Pod touto podkategorií jsou uvedeny její kódy.

Prostituce s sebou nese celou řadu rizik a nevýhod, se kterými se osoby v tomto prostředí musí naučit vypořádat. Jedním z hlavních rizik, dle všech informantů, jsou pohlavně přenosné nemoci, které mohou být velkou hrozbou, pokud se člověk nechrání. Jak říká (I1): „*Rizik je víc, hlavně pohlavní nemoci, pokud se teda nechráníš.*“ I při použití ochrany ale stále zůstává obava z nákazy: „*Sice vždycky používám šprcku, ale i tak se bojím, že chytím nějakou hnusnou pohlavní nemoc.*“, uvádí (I3).

Dalším zásadním problémem jsou drogy, což potvrdili všichni informanti. Některé osoby je užívají, aby zvládly náročné fyzické i psychické požadavky této práce. (I4) popisuje: „*V klubu jsem se setkala s tím, že některý holky braly drogy, a to buď s klientem nebo různý stimulační drogy, aby do toho vůbec šly.*“ Toto potvrzuje i (I1): „*Drogy bývají problém, někteří je berou, aby víc vydrželi nebo do toho vůbec šli.*“ (I3) dodává: „*... tělo si ničím drogama, protože si s klientem občas šlehnu.*“ Tato závislost může postupně ovládnout celý život a vést k dalším problémům. Informantka č. 2 toto výstižně shrnuje: „*Člověk jde do sexbyznysu, aby se měl líp, pak spadne do drog a je na tom ještě hůř.*“

Psychická i fyzická zátěž představuje rovněž velký problém. Osoby pracující v této branži se mohou cítit vyčerpaně, zejména pokud se setkají s nezdvořilými či agresivními klienty. Jak uvádí (R1): „*Můžeš být úplně psychicky vyčerpaná, když třeba lidi nejsou slušný.*“ „*Nikdy nevíte, na koho narazíte. Některý klienty je těžký zvládnout, maj zvláštní požadavky nebo jsou agresivní.*“, dodává (R4).

Dále se informanti shodli na riziku násilí, stigmatizace či nechtěného těhotenství, přičemž právě násilí představuje jedno z dalších závažných rizik spojených se sexbyznysem. Zatímco dva informanti uvedli, že se s žádným nebezpečím nikdy nesetkali, u jiných to bylo naopak. (I3) sdělil: „*Klient chtěl jednou použít při sexu elektrické výboj z kabelů připojených na*

autobaterii. Když se ke mně s tím krámem začal přibližovat, bez mýho souhlasu, neváhal jsem ani vteřinu a popadl jsem svý věci a mazal pryč, než mě tam usmaží jak posranej toust.“

(I2) uvádí takovou to zkušenost s násilím při práci: *„Jednou jsem se setkala s opravdu agresivním klientem v klubu. Ze začátku se zdál naprosto v pohodě, domluvili jsme se na tom, co bude a za kolik. Když přišlo na věc, začal být ale hrubej, chytil mě pod krkem a než stačila přiběhnout ochranka, schytala jsem pár ran a měla rozsekej ret a monokla. Tohle pro mě byl zlomovej bod a rozhodla jsem se z klubu odejít. Ovšem po pár dnech mě vyhledal bývalej klient z klubu, jestli bych za nim nedojela a tím začala moje éra v eskortu.“*

I přes to, že prostituce přináší řadu rizik, existují i určitá pozitiva, která jsou pro některé jedince v tomto odvětví velmi atraktivní. Jedním z hlavních pozitiv jsou dle informantů jednoznačně finanční výdělky. Právě možnost vysokého výdělku je často klíčovým důvodem, proč se lidé rozhodnou tuto práci dělat. Jak uvádí (I1): *„Pozitivem jsou určitě dobrý výdělky, protože si můžeš vydělat o dost víc než běžnou prací.“* (I3) dodává: *„Prachy, ty lítaj rychle, ale kolikrát i stejně rychle zmizěj. Než se naděješ, máš je pryč a jedeš nanovo.“*

Jednou z dalších hlavních výhod je flexibilita pracovní doby, která umožňuje skloubit práci s osobním životem. Jak potvrzují samotní informátoři, každý si práci může organizovat podle svých potřeb. (I4) oceňuje, že: *„... práce byla dost flexibilní, což bylo super, jelikož jsem mohla skloubit práci s péčí o děti.“* Podobně to měla i (I2): *„Mám to nastavený relativně flexibilně, což mi pomáhá skloubit práci se studiem, většinou přes den jsem ve škole a odpoledne a večer mám schůzky.“* Pro (I3) je flexibilita klíčová *„...protože mám jako hlavní zdroj příjmu jinou práci, tak mám schůzky hlavně o víkendu, ale někdy i v tejdnu se s někým sejdu.“* Informantka č. 1 volnost v práci využívá naplno a přizpůsobuje si pracovní režim svému životnímu stylu: *„Tu volnost na týhle práci miluju nejvíc, přes den spím a dělám si co mě napadne, třeba jdu na masáž, do kina nebo se jen tak procházím po městě a večer a v noci pracuju. Už teda nepracuju každěj den, ale tak 4x týdně celou noc.“*

S tímto pozitivem se pojí i svoboda, která s touto profesí přichází. (I2): *„Nemám nad sebou žádnýho šéfa, takže si sama určuju pracovní dobu i podmínky.“* Možnost rozhodovat o tom, kdy a jak pracovat, je pro mnoho lidí zásadní výhodou, protože jim dává větší kontrolu nad jejich životy. Podobně to vidí (I3): *„Žádnej šéf, takže žádnej režim.“*

Někteří informanti považují za pozitivum i zvýšení sebevědomí. *„Já třeba osobně, jsem si s tím i docela zvýšila sebevědomí, protože nejen že jsem teď finančně nezávislá, ale mám čas se o sebe starat a dělá mi dobře, že se za mnou chlapi otáčejí.“*, uvádí (I2). Tento pocit

nezávislosti a zlepšení vlastního vnímání sebe samého může být pro některé osoby důležitý. Informant č. 3 uvedl, že díky prostituci si uvědomil, že je atraktivní muž, o kterého je zájem. Informantky č. 1 a 2 shodně uvedly, že jim prostituce pomohla zlepšit jejich komunikační dovednosti, a dokonce i anglický jazyk.

Práce v této branži také podle informanta č. 3 přináší příležitost zažít nové věci a setkat se s různými lidmi. Při rozhovoru uvedl: *„Zažiješ nové věci, na který bys jinak ani nepomyslel. Potkáš hromadu různých lidí, některý jsou fajn a sednete si, jiný jsou horší a někdy jsou to fakt dost exoti.“*

Flexibilita, peníze, osobní nezávislost, nové zkušenosti a celkově pracovní podmínky jsou tedy některé z pozitivních aspektů prostituce, které pro některé osoby převyšují její negativní stránky. I když se může tato práce zdát atraktivní kvůli těmto výhodám, je důležité mít na paměti, že existuje řada rizik, které je třeba zvážit.

9.1.5.1 Pracovní podmínky

(Kódy: bezpečí, ochrana, volnost, klientela)

Právě pracovní podmínky hrají klíčovou roli v tom, jak jedinec vnímá svoji práci v sexbyznysu a jak se mu ji daří vykonávat. Na základě odpovědí od informantů lze vyvodit několik klíčových faktorů, které ovlivňují pracovní podmínky v sexbyznysu. Výběr klientů, stanovení jasných hranic a používání ochrany byly pro většinu informantů zásadními aspekty, které jim umožňují vykonávat tuto práci s určitou mírou kontroly a sebeúcty.

Všichni informanti kladli důraz na bezpečnost, přičemž používání ochrany pro ně bylo samozřejmostí. (I4) uvádí: *„Vždy jsem trvala na používání ochrany, a to i při orálu.“* Podobně (I2) zdůrazňuje: *„Bezpečnost pro mě byla na prvním místě, takže vždy s kondomem.“* Důležitost ochrany potvrzuje i (I1): *„Co se týče bezpečnosti, vždy se chráním a šprcka je samozřejmost a taky se pravidelně chodím testovat na HIV, kapavku a tak.“*

Tento postoj sdílí i (I3), který se často setkává s klienty, kteří se snaží dohodnout sex bez ochrany: *„Vždycky používám kondom. Každý druhý chlap na mě ale zkouší, že mi dá víc peněz, když to bude bez něj, ale to fakt ne. Už se mi i stalo, že mi týpek tvrdil, že nemůže mít kondom, protože je alergický na latex. Chudák, byl dost překvapený, když jsem vytáhl krabičku bezlatexových.“*

Dalším důležitým aspektem pro většinu informantů byl výběr klientů a nastavení jasných hranic, co jsou ochotni dělat. Někteří si klienty pečlivě vybírají, zatímco jiní to příliš neřeší,

anebo se zaměřují spíše na konkrétní praktiky, které jsou pro ně nepřijatelné. (I1) uvádí: „*Klienty nějak neřeším, ale jako zas s každým taky hned nejdu, ale hranice toho, co dělám a co ne, mám pevně nastavený, třeba do takovýho análu bych nešla ani za nový kozy.*“ (I4) popisuje, jak se její přístup ke klientům i praktikám v průběhu času změnil: „*Dřív jsem šla s každým, kdo mi nabídl peníze. Neřešila jsem, jestli to byl anál, orál nebo nějaký drsnější praktiky, protože jsem prostě potřebovala peníze. Pak po nějaký době, když už jsem nebyla v tak hrozný situaci, tak jsem si je začla víc vybírat.*“ Naopak (I2) měla v otázce klientely jasno už od začátku: „*Klienty jsem si vždy vybírala, měla jsem i takový okruh VIP klientů a maximálně jsem šla s někým na doporučení. Ale teď už mám jen jednoho VIP klienta, a to mi vyhovuje. Pokud jde o praktiky, tak dělám jen to, co je pro mě v pohodě, jsou to většinou běžný věci, ne nějaký sado maso nebo tak.*“ (I3) přistupuje k prostituci volněji: „*Klienty nějak neřeším a praktiky taky ne, ale důležitý pro mě je hlavně moje zdraví, takže zas nedělám žádný extrém.*“

9.1.6 Překážky v opuštění sexbyznysu

Tato kategorie se skládá ze čtyř podkategorií, a to: Důvody k odchodu, Strach z odchodu, Možnosti pomoci, Podpora a nátlak od okolí. Pod každým názvem podkategorie jsou uvedeny její kódy.

9.1.6.1 Důvody k odchodu

(Kódy: vztahy, bezpečnost, finanční stabilita, motivace)

Odchod ze sexbyznysu je pro každého individuální rozhodnutí, které ovlivňuje celá řada faktorů. Nejčastěji informanti zmiňují vliv partnerského vztahu, finanční stabilitu či negativní zkušenosti spojené s touto branží.

Pro některé je hlavním důvodem k ukončení práce v sexbyznysu navázání partnerského vztahu. Jak uvedl informant č. 3: „*Kdybych si našel vztah, tak bych s tím skončil, protože v tuhle chvíli už jsem na tom finančně dobře a spíš to teď dělám, že dlouhodobě nemám partnera.*“ Podobně smýšlí i (I1), která plánuje setrvat v branži, dokud je mladá, ale zároveň přiznává: „*... až si najdu partnera, tak bych s tím chtěla skončit a teda taky kdyby to začalo mít nějaký negativní dopad na moje zdraví, tak bych o tom přemýšlela.*“

Dalším klíčovým aspektem je bezpečnost. Informantka č. 2 popisuje, že k odchodu ji přiměla špatná zkušenost: „*No k mému prvnímu odchodu mě přiměla moje zkušenost s agresivním klientem, jinak jsem o tom do té doby vůbec nepřemýšlela a žila jsem jen*

přítomnosti. “ Nicméně v současnosti nemá potřebu sexbyznys opouštět: „Chtěla bych z toho v tuto chvíli vytěžit, co se dá.“ Zároveň se ale taktéž ztotožňuje z předchozími tvrzeními, že by sexbyznys opustila ve chvíli: „...kdybych s někým začala navazovat vztah a věděla bych, že ta osoba je ta pravá.“

Informantka č. 4 popisuje situaci, že sexbyznys opustila ve chvíli, kdy dosáhla určité finanční stability a našla si jinou práci: *„Měla jsem už finanční rezervu a poohlížela jsem se po normální práci. Zároveň se teda v tu chvíli objevil na scéně i můj současnej partner, takže to byl pro mě takovej osudovej zlom. Do toho jsem si teda ještě ale založila profil na OF.“*

Z odpovědí vyplývá, že rozhodnutí odejít či setrvat v sexbyznysu je ovlivněno jak osobními vztahy, tak praktickými faktory, jako je bezpečnost či finanční situace.

9.1.6.2 Strach z odchodu

(Kódy: strach, finanční nejistota, životní změna)

Odchod ze sexbyznysu může být spojen s obavami, zejména pokud jde o finanční stabilitu a změnu životního stylu. Někteří informanti strach z odchodu nepocítují, jako například (I3), který jasně odpovídá: *„Ne! Jednou jsem si tím už prošel a bylo to v pohodě, prostě ze dne na den konec.“*. Naopak jiní mají určité obavy, především z finančních dopadů a nutnosti přizpůsobit se jinému způsobu života.

Informantka č. 1 popisuje své pochybnosti takto: *„Mám obavy. Hlavně co se týče toho, jak bych se užívala, když bych to přestala dělat. Zvykla jsem si na určitou úroveň a na svobodu, co mi to dává. Taky je tu otázka, co bych dělala místo toho, protože nemám dodělanou střední, což na nějakou dobře placenou práci stačit nebude.“*

Podobně i informantka č. 2 přiznává, že si na svůj současný život zvykla a těžko si představuje návrat k běžné práci: *„Asi se bojím, tak nějak jsem si zvykla už na nějaký život a nedokážu si moc představit, že bych si teď hledala něco jinýho.“* Strach z finanční nejistoty při odchodu měla i informantka č. 4: *„Ano, měla jsem strach, jestli zvládnou vydělat dost peněz i jiným způsobem.“* Z odpovědí je patrné, že nejčastější obavy souvisejí s finanční situací a přechodem na jiný druh zaměstnání, který by nemusel poskytovat stejnou míru flexibility a výdělku.

9.1.6.3 Možnosti pomoci

(Kódy: informovanost, neziskové organizace, podpora)

Možnost využití pomoci neziskových organizací při odchodu ze sexbyznysu nebo během provozování prostituce se mezi informanty liší. Zatímco někteří o těchto možnostech vědí a občas jejich služby využili, jiní o nich vůbec nevědí a ani je nepotřebují, jako například (I3), který uvádí: *„Ne, vím sám, kde mám hranice, které nechci překročit.“* Naopak ostatní informantky nějaké organizace znají a shodně uvádí Rozkoš bez rizika. Co se týče přímého využívání jejich služeb, odpovědi se liší. Některé je kontaktovaly alespoň v rámci testování na pohlavně přenosné nemoci. Jak říká (I1): *„No jen jsem se u nich byla nechat párkrát otestovat v té jejich pojízdné dodávce.“* Podobně odpovídá i (I4): *„Párkrát jsem využila jejich služby, nejvíce testování. Je ale fajn vědět, kam se když tak můžu obrátit pro pomoc.“* Pro informantku č. 2 měla organizace větší význam, zejména v krizové situaci: *„Ano, využívám je, hlavně po tom agresivním klientovi jsem je vyhledala.“*

9.1.6.4 Podpora a nátlak od okolí

(Kódy: podpora, tlak, vztahy, zdravotní obavy)

Rozhodnutí o odchodu ze sexbyznysu může být ovlivněno podporou nebo naopak tlakem ze strany jedincova okolí. Někteří informanti mají ve svém životě osoby, které je v tomto kroku podporují, jiní však naopak čelí názoru, že by měli pokračovat.

Informantka č. 1 uvádí, že podporu našla hlavně u svých blízkých kamarádek. Podobnou zkušenost má i informantka č. 4: *„No určitě v první řadě mě podporoval partner, nevadilo mu, že jsem to dělala, ale nechtěl, abych v tom pokračovala. Taky mě podporovala kamarádka, protože se o mně vždycky bála.“* Naopak informantka č. 2 podporu nepoznala, jelikož se s tím, co dělá nikomu nesvěřila. Jiná odpověď pak naznačuje spíše opačnou zkušenost: *„Ne, naopak je více lidí, kteří mi říkají, ať pokračuju“,* sdělil (I3), zároveň však zmiňuje: *„...pár lidí mě varovalo, že to, co dělám, bude mít negativní vliv na moje dítě.“*

Vedle podpory mohou být v životě informantů i lidé, kteří je od odchodu zrazují. Informanti s přímým tlakem na setrvání v sexbyznysu zkušenost nemají. (I1) ale sděluje: *„Klienti mi často říkají, že pokud s tím jednou skončím, že jim budu chybět.“* Podobně se vyjadřuje i (I4): *„S pár holkama z klubu jsme se sprátelily, takže mi říkaly, že jim budu chybět.“*

10 ZÁVĚR VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ

Cílem výzkumného šetření bylo prozkoumat, zda a jakým způsobem může prostituce sloužit jako strategie pro zvládnání sociální chudoby a jaký vliv má na životy jedinců, kteří se této činnosti věnují. Výzkum ukázal, že rozhodnutí vstoupit do sexbyznysu bylo ovlivněno především tíživou ekonomickou situací informantů, kdy prostituce představovala prostředek pro zajištění finanční stability, zvláště v obdobích, kdy jiné možnosti byly buď neexistující, nebo nedostatečné. V některých případech se prostituce ukázala jako efektivní způsob řešení ekonomické krize, ale zároveň přinesla i dlouhodobé komplikace.

Data pro výzkum byla sbírána pomocí polostrukturovaných rozhovorů, které probíhaly převážně osobně, v některých případech však i online pro zajištění anonymity informantů. Výzkumné otázky se zaměřovaly na okolnosti vstupu do sexbyznysu, vliv prostituce na životy informantů, formy prostituce, vnímání stigma, výhody a rizika prostituce v kontextu chudoby a překážky při odchodu z prostituce.

Výsledky výzkumu ukazují, že prostituce může skutečně sloužit jako strategie pro zvládnání chudoby, nicméně její dlouhodobý vliv na život jedinců je ambivalentní. I když může řešit špatnou ekonomickou situaci, dlouhodobě přináší více negativních než pozitivních důsledků. Na základě zjištěných poznatků by bylo žádoucí zaměřit se na zajištění lepší podpory pro osoby, které se rozhodly opustit prostituci, a na hledání udržitelnějších řešení pro ty, kteří se nacházejí ve špatné finanční situaci. Důležitou roli v tomto procesu hraje i změna společenského vnímání prostituce.

Hlavním důvodem pro vstup do sexbyznysu byly finanční problémy, často spojené s těžkou životní situací, jako jsou dluhy, rodinné krize nebo nečekané životní změny. Pro mnoho informantů byla tato volba spíše nutností než záměrem, přičemž si byli vědomi negativních aspektů práce, ale považovali ji za nejrychlejší cestu k finanční stabilitě. Někteří se do této práce dostali i bez předchozího záměru, když hledali lépe placenou práci, která by pokryla jejich životní potřeby.

Volba prostituce závisí na několika faktorech, jako je kontrola, diskrétnost a anonymita. Informanti nejčastěji volili eskortní služby, protože tak mají údajně větší kontrolu nad svou prací, mohou si vybírat klienty a pracovat v diskrétním prostředí. Jiní začínali v klubech nebo na erotických linkách, kde měli větší anonymitu a bezpečí. Volba formy prostituce je často ovlivněna osobními preferencemi, potřebou ochrany soukromí a touhou po větší kontrole nad

pracovním životem. V případě některých informantů se prostituce stala dlouhodobým způsobem obživy, přičemž se zároveň objevily i snahy o opuštění tohoto způsobu života.

Vstup do sexbyznysu má komplexní vliv na život jedinců, který zahrnuje fyzický, psychický a ekonomický dopad. Fyzicky a psychicky může být tato práce náročná, zejména na začátku, kdy se objevují obavy, nervozita a výčitky. Postupem času se však někteří adaptují a vybudují silnější hranice. Ekonomicky přináší výrazné zlepšení, s větší finanční stabilitou a možnostmi investovat do budoucnosti. Většina informantů uvádí zlepšení životní úrovně, což jim dává větší jistotu a svobodu. Někteří také zmínili důležitost udržení profesního odstupu, aby práci dokázali oddělit od osobního života.

Práce v sexbyznysu přináší řadu rizik, jako jsou pohlavně přenosné nemoci, užívání drog, psychická a fyzická zátěž, násilí a stigmatizace. Rizika se mohou lišit, ale informanti často zmiňují problémy s ochranou, agresivní klienty nebo nebezpečné situace. Na druhé straně existují i výhody, jako vysoký finanční výdělek, flexibilní pracovní doba a nezávislost, která je pro některé jedince atraktivní. Mnozí informanti rovněž vnímají zvýšení sebevědomí a možnost zažít nové věci. Klíčové pro bezpečné vykonávání této práce je nastavení si jasných hranic, výběr klientů a používání ochrany.

Rozhodnutí opustit sexbyznys je individuální a závisí na faktorech jako jsou vztahy, finanční stabilita nebo negativní zkušenosti. Hlavními důvody pro odchod jsou často navázání partnerského vztahu, zajištění finanční stability nebo špatné zážitky, například s agresivními klienty. Někteří informanti mají obavy z finanční nejistoty a změny životního stylu při přechodu na jiný druh práce, což může ztížit rozhodnutí odejít. Někteří také zvažují využití pomoci neziskových organizací, přičemž zkušenosti s těmito organizacemi se liší. K odchodu může přispět i podpora okolí, ale i tlak, například ze strany klientů nebo rodiny.

11 DISKUSE

Jedním z hlavních zjištění výzkumu bylo, že vstup do sexbyznysu je často motivován ekonomickými faktory, což je v souladu s teoretickými koncepty Hartla a Hartlové (2015, str. 458) a Ondrejkooviče (2001, str. 157), kteří prostituci popisují jako ekonomickou strategii v reakci na sociální a finanční nejistotu. Výsledky výzkumu rovněž potvrdily, že jedinci se často rozhodují pro prostituci v obdobích finančních krizí, ztráty příjmu nebo z důvodu nutnosti splácet dluhy, což koresponduje s teoriemi Chmelíka a kol. (2003, str. 55).

Zároveň se však ukázalo, že ne všichni informanti vstoupili do sexbyznysu výhradně kvůli finanční nouzi. Někteří ji vnímali i jako příležitost k dosažení vyšší finanční nezávislosti a flexibility, což odpovídá zjištěním Bjelajace (2017), který upozorňuje, že prostitute může být nejen strategií přežití, ale i vědomou volbou směřující k lepší životní úrovni.

Výsledky výzkumu rovněž potvrzují teoretické poznatky o stigmatizaci prostitute. Jak uvádí Kraus (2015, str. 165), prostitute je často spojována s negativními stereotypy a vnímána jako společensky deviantní jev. Informanti vnímají společenské odsouzení, které se odráží v jejich každodenním životě, zejména pokud jde o rodinné a kamarádské vztahy. Zajímavým zjištěním bylo, že určité formy prostitute, jako například eskort, jsou vnímány s větší mírou tolerance, než pouliční prostitute, která je spojena s větším stigmatem. Rovněž výsledky ukázaly rozdíly v tom, jak jednotliví informanti stigma vnímají. To naznačuje, že zkušenost se stigmatizací je individuálně podmíněná a souvisí i s formou prostitute a osobními strategiemi zvládnání.

Zajímavým zjištěním bylo, že někteří informanti vnímají prostituci jako způsob, jak získat větší kontrolu nad svým životem. Ačkoliv teoretické koncepty prostitute ji často popisují jako důsledek ekonomické nutnosti a dokonce zranitelnosti, někteří účastníci výzkumu uvedli, že sexbyznys jim poskytuje větší flexibilitu, autonomii a finanční stabilitu, než jaké by mohli dosáhnout v běžném zaměstnání s ohledem i na jejich vzdělání. Tento poznatek ukazuje, že prostitute nemusí být vždy vnímána jako negativní volba, ale v některých případech může být chápána v konečném důsledku jako prostředek ke zvýšení osobní nezávislosti.

Dalším překvapivým zjištěním byla relativně nízká míra pocitu nebezpečí mezi informanty. Ačkoliv literatura často zdůrazňuje rizika spojená s prostitucí, jako fyzické násilí či obchod s lidmi, informanti uvedli, že díky pečlivému výběru klientů a preventivním opatřením se cítí relativně bezpečně. Je však důležité zdůraznit, že tato možnost závisí na

konkrétní oblasti prostituce, ve které se jednotlivci pohybují, jelikož ne každý sexuálně pracující má možnost si své klienty vybírat.

Poznatky získané výzkumným šetřením mohou být užitečné pro organizace poskytující podporu osobám pracujícím v sexbyznysu. Výsledky mohou rovněž přispět k diskusi o motivech vstupu do prostituce, jejich sociálních a ekonomických aspektech a rozdílném vnímání prostituce ve společnosti. Mohou být též podkladem pro další výzkumy zaměřené na hlubší porozumění fenoménu prostituce, zajímavé by mohlo být zaměření se na perspektivu klientů sexbyznysu a jejich motivaci. V neposlední řadě tato práce může pomoci lépe pochopit motivaci a zkušenosti osob pracujících v sexbyznysu, což by mohlo přispět k informovanějšímu rozhodování v oblasti regulace prostituce a ochrany práv sexuálních pracovníků a pracovníků.

ZÁVĚR

Tato diplomová práce se zaměřila na problematiku prostituce jako sociálně-ekonomické strategie přežití a na její dopady na život osob, které tuto činnost provozují. Práce je strukturována do teoretické a praktické části. Teoretická část se zabývá vymezením pojmu prostituce, jejím historickým vývojem, různými formami sexbyznysu, příčinami a motivací vedoucí k jejímu provozování, současnými přístupy k prostituci, riziky a dopady sexuální práce a rolí sociální práce v této problematice.

Praktická část je založena na kvalitativním výzkumu, který se zaměřil na motivaci a zkušenosti osob poskytujících sexuální služby. Výzkum probíhal formou polostrukturovaných rozhovorů, jejichž cílem bylo zjistit, zda provozování prostituce přispívá k vyřešení ekonomických potíží informantů, nebo zda naopak přináší spíše další komplikace. Výsledky ukázaly, že všichni informanti vstoupili do sexbyznysu primárně z ekonomických důvodů, vnímali ho jako prostředek k rychlému a efektivnímu řešení tíživé finanční situace. Individuální zkušenosti informantů potvrzují, že vstup do sexbyznysu byl často neplánovaný. I když původně vnímali prostituci spíše jako dočasné řešení, někteří z nich ji postupně začali považovat za běžnou a flexibilní formu práce, která jim umožňuje dosahovat vyšších výdělků než tradiční zaměstnání. Výzkum zároveň potvrdil, že prostituce může být spojena s negativními dopady, jako jsou psychické problémy, zdravotní rizika a sociální izolace. Přestože někteří informanti hodnotili působení v sexbyznysu pozitivně, zejména v kontextu vyšších výdělků či větší svobody rozhodování, dlouhodobé setrvání v této činnosti bylo často spojeno s nepříznivými důsledky.

Na základě výsledků výzkumu lze konstatovat, že prostituce může v některých případech sloužit jako strategie k překonání sociální chudoby, avšak její efektivita závisí na individuálních podmínkách, dostupných zdrojích a míře společenského přijetí. Její dlouhodobé dopady jsou však často ambivalentní. Přestože může poskytovat finanční stabilitu, přináší také řadu rizik, zejména v oblasti zdraví, společenského vyloučení a možností odchodu ze sexbyznysu. Výsledky této práce poukazují na nutnost širší společenské diskuse o prostituci, současně podtrhují význam přijetí opatření, která by zlepšila pracovní podmínky sexuálně pracujících. Získané poznatky tak mohou přispět k lepšímu porozumění fenoménu prostituce a mohou posloužit jako podklad pro další výzkum v oblasti sexbyznysu.

ZDROJE

Tištěné zdroje:

- BASSERMANN, Lujo. Nejstarší řemeslo: Kulturní dějiny prostituce. Praha: Mladá fronta, 1993. ISBN 80-204-0363-9.
- BĚLÍK, Václav, Stanislava SVOBODA HOFERKOVÁ a Blahoslav KRAUS. Slovník sociální patologie. Praha: Grada, 2017. ISBN 978-80-271-0599-1.
- CAPPONI, Věra; HAJNOVÁ, Růžena a NOVÁK, Tomáš. *Sexuologický slovník*. Praha: Grada, 1994. ISBN 80-7169-115-1.
- ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Forenzní psychologie*. 3., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-461-9.
- DUNOVSKÝ, Jiří. *Problematika dětských práv a komerčního sexuálního zneužívání dětí u nás a ve světě*. Grada, 2005. ISBN 978-80-247-6316-3.
- EMMEROVÁ, Ingrid. Prostitúcia a iné sexuálne deviácie. In: KRAUS, Blahoslav a HRONCOVÁ, Jolana. *Sociální patologie*. Vyd. 2. Hradec Králové: Gaudeamus, 2010. ISBN 978-80-7435-080-1.
- FARLEY. In: ONDRÁŠEK, Stanislav; ŘIMNÁČOVÁ, Zuzana a KAJANOVÁ, Alena. *Životní styl žen v privátním sexbyznysu a jejich (sebe)reflexe*. Praha: NLN, 2018. ISBN 978-80-7422-672-4.
- HARTL, Pavel a HARTLOVÁ, Helena. *Psychologický slovník*. Třetí, aktualizované vydání. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0873-0.
- HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Páté, přepracované vydání. Praha: Portál, 2012. ISBN 978-80-262-1968-2.
- CHMELÍK J. a kol. *Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalita*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-739-6.
- KOLENČÍK, Marián. *Svet nepoznanej reality: história a súčasnosť prostitúcie*. Rajcecké Teplice: L.A.X. media, 2000. ISBN 809-68-498-67.
- KRAUS, Blahoslav. *Sociální deviace v transformaci společnosti*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2015. ISBN 978-80-7435-575-2.

- KŘIVÁNKOVÁ, Lucie; ŠPÁSOVÁ, Linda a DUCHÁČOVÁ, Aneta. *Sexuální práce v ČR: vývoj, trendy a výzvy*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2021. ISBN 978-80-7435-842-5.
- KUTÁLKOVÁ, Petra et al. *Tak tohle ne!: analýza násilí v sexbyznysu a jeho řešení*. Brno: Rozkoš bez rizika, 2016. ISBN 978-80-260-9638-2.
- LENDEROVÁ, Milena. *Chytila patrola, aneb, Prostituce za Rakouska i republiky*. Praha: Karolinum, 2002. ISBN 80-246-0379-9.
- MALINOVÁ, Hana. Sociální práce s ženami, které poskytují placené sexuální služby. In: MATOUŠEK, Oldřich, Pavla KODYMOVÁ a Jana KOLÁČKOVÁ, ed. *Sociální práce v praxi: specifika různých cílových skupin a práce s nimi*. Praha: Portál, 2015. ISBN 80-7367-002-X.
- MALINOVÁ, Hana a Šídová, Lucie. Ženy poskytující placené sexuální služby. In: NEDĚLNÍKOVÁ, Dana a POLÁČKOVÁ, Lýdie. *Metodická příručka pro výkon terénní sociální práce*. Ostrava: Ostravská univerzita, 2008.
- MALINOVÁ, Hana. Cesty do sexbyznysu. In: ŠÍDOVÁ, Lucie a kol. *Ze sexybyznysu na trh práce?: přenos znalostí v oblasti legálního uchopení prostituce a jeho dopad na trh práce*. Brno: Rozkoš bez rizika, 2013. ISBN 978-80-260-4963-0.
- MAREŠ, Petr. Chudoba. In: MATOUŠEK, Oldřich a KŘIŠŤAN, Alois. *Encyklopedie sociální práce*. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0366-7.
- MIKO, Václav. *Prostituce v nacistických táborech: Himmlerovy nevěstince*. Praha: Petrklíč, 2016. ISBN 978-80-7229-595-1.
- ONDRÁŠEK, Stanislav; ŘIMNÁČOVÁ, Zuzana a KAJANOVÁ, Alena. *Životní styl žen v privátním sexbyznysu a jejich (sebe)reflexe*. Praha: NLN, 2018. ISBN 978-80-7422-672-4.
- ONDREJKOVIČ, Peter. *Sociálna patológia*. Bratislava: VEDA, 2001.
- POLÁKOVÁ, Jana. Sexbyznys v České republice. In: ŠÍDOVÁ, Lucie a kol. *Ze sexybyznysu na trh práce?: přenos znalostí v oblasti legálního uchopení prostituce a jeho dopad na trh práce*. Brno: Rozkoš bez rizika, 2013. ISBN 978-80-260-4963-0.
- SPIPKOVÁ, Jana. Psychosexuální vývoj. In: WEISS, Petr a kol. *Sexuologie*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-2492-8.

ŠÍDOVÁ, Lucie a kol. *Ze sexybyznysu na trh práce?: přenos znalostí v oblasti legálního uchopení prostituce a jeho dopad na trh práce*. Brno: Rozkoš bez rizika, 2013. ISBN 978-80-260-4963-0.

ŠVARŤÍČEK, Roman a ŠEĎOVÁ, Klára. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-262-0644-6.

URBAN, Lukáš; DUBSKÝ, Josef a BAJURA, Jan. *Sociální deviace*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012. ISBN 978-80-7380-397-1.

ZIKMUNDOVÁ, Martina. Prostituce. In: WEISS, Petr. *Sexuologie*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-2492-8.

VÁGNEROVÁ, Marie, LISÁ L. *Vývojová psychologie: dětství a dospívání*. Vydání třetí, přepracované a doplněné. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2021. ISBN 978-80-246-4961-0.

VANÍČKOVÁ, Eva. *Dětská prostituce*. 2., dopl. a aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-2218-4.

WEISS, Petr. *Sexuologie*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-2492-8.

Internetové zdroje:

BELL, Shannon. *Reading, writing, and rewriting the prostitute body*. Bloomington: Indiana University Press, 1994. Dostupné z: <https://dokumen.pub/reading-writing-and-rewriting-the-prostitute-body-0253311667-0253208599-9780253311665-9780585000992.html>.

BJELAJAC, Željko. *Bezbednosná kultura – Umeće življenja*. Novi Sad: Pravni fakultet za privredu i pravosuđe, 2017. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/386280579_Profiling_of_Prostitutes.

BJELAJAC, Željko. Profiling of Prostitutes. *Kultura polisa*. 2024, roč. 21, s. 1–27. DOI: 10.51738/Kpolisa2024.21.3r.1b. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/386280579_Profiling_of_Prostitutes.

ČADOVÁ, Naděžda. Veřejné mínění o interrupci, eutanazii a prostituci – duben/květen 2023. *Centrum pro výzkum veřejného mínění* [online]. Dostupné z: <https://cvvm.soc.cas.cz/cz/tiskove-zpravy/ostatni/vztahy-a-zivotni-postoje/5683-verejne-mineni-o-interrupci-eutanazii-a-prostituci-duben-kveten-2023>. [cit. 2025-01-30].

E-Bezpečí. Co je sextortion. *E-Bezpečí: Trivium* [online]. 2024 [cit. 2025-01-29]. Dostupné z: <https://www.e-bezpeci.cz/index.php/kontakt/71-trivium/2421-co-je-sextortion>.

ECHO24. V Česku je odhadem 13 tisíc prostitutek, půlka jsou samozivitelky. *ECHO24* [online]. 14. února 2019 [cit. 2025-01-30]. Dostupné z: <https://www.echo24.cz/a/SQNTD/v-cesku-je-odhadem-13-tisic-prostitutek-pulka-jsou-samozivitelky>.

GUNNARSSON, Lena a STRID, Sofia. Varieties of Sugar Dating in Sweden: Content, Compensation, Motivations. *Social Problems*. 2021. DOI: <https://doi.org/10.1093/socpro/spab063>.

JOHANSSON, Anna a GUNNARSSON, Lena. "Jag är inte prostituerad, jag lever normalt": Sugardejtarens språkliga och praktiska relationsarbete för att avgränsa sugardejting från prostitution. *Sociologisk Forskning*. 2022, roč. 59, č. 1–2, s. 101–125. DOI: <https://doi.org/10.37062/sf.59.23746>.

LÓPEZ, C. Vlna lidí se obrátila na OnlyFans, aby si vydělali peníze, když kvůli pandemii přišli o práci. *Insider* [online]. 2020 [cit. 2025-01-05]. Dostupné z: <https://www.insider.com/people-are-creating-onlyfans-accounts-after-losing-jobs-during-pandemic-2020>.

MARKUSOVÁ, Renata. Promiskuita. *Sociologická encyklopedie* [online]. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2017 [cit. 2025-01-16]. Dostupné z: <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Promiskuita>.

MILLER, Alex. Sugar Dating: A New Take on an Old Issue. *Buffalo Journal of Gender, Law & Social Policy*. 2011, roč. 20, s. 33. Dostupné z: <https://digitalcommons.law.buffalo.edu/bjglsp/vol20/iss1/4>.

NAYAR, K. I. Slazení dohody: randění za kompenzaci v digitálním věku. *Journal of Gender Studies*. 2016, roč. 26, č. 3, s. 335–346. DOI: <https://doi.org/10.1080/09589236.2016.1273101>.

PALOMEQUE RECIO, R. Kdo je tvůj táta? Fenomén cukrového dítěte a intimita v neoliberální éře. *PhD dissertation*. Nottingham: Nottingham Trent University, 2021. Dostupné z: <https://irep.ntu.ac.uk/id/eprint/45833/>.

ROUSE, L. a SALTER, A. Cosplay on Demand? Instagram, OnlyFans a Gendered Fantrepneur. *Social Media & Society*. 2021, roč. 7, č. 3. DOI: <https://doi.org/10.1177/20563051211042397>.

ROZKOŠ bez RIZIKA. Formy poskytování placených sexuálních služeb. *ROZKOŠ bez RIZIKA: Sexbyznys* [online]. 2025 [cit. 2024-12-22]. Dostupné z: <https://rozkosbezrizika.cz/sexbyznys/#formysb>.

STÁTNÍ ZDRAVOTNÍ ÚSTAV. Zprávy o výskytu a šíření HIV/AIDS za rok 2024. *Státní zdravotní ústav* [online]. [cit. 2024-11-30]. Dostupné z: <https://szu.gov.cz/publikace-szu/data/vyskyt-a-sireni-hiv-aids/zpravy-o-vyskytu-a-sireni-hiv-aids-za-rok-2024/>.

VANWESENBEECK, Ine. Another decade of social scientific work on sex work: A Review of Research 1990–2000. *Annual Review of Sex Research*. 2001, roč. 12, č. 1, s. 242–289.

ŽIJU POZITIVNĚ. S jakými drogami se dnes můžete setkat ve společnosti? *Žiju pozitivně* [online]. 2023 [cit. 2025-01-26]. Dostupné z: <https://www.zijupozitivne.cz/clanky/s-jakymi-drogami-se-dnes-muzete-setkat-ve-spolecnosti-4-dil-ghb-gbl>.

Právní předpisy a soudní rozhodnutí:

Zákon č. 40/2009 Sb. Zákon trestní zákoník. In: *Zákony pro lidi* [online]. AION CS, 2010-2025 [cit. 2024-12-19]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>.

Zákon č. 241/1922 Sb. Zákon o potírání pohlavních nemocí. In: ASPI [online]. © 2025 Wolters Kluwer [cit. 2024-12-19]. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/1/3035/1/2/zakon-c-241-1922-sb-o-potirani-pohlavnich-nemoci/zakon-c-241-1922-sb-o-potirani-pohlavnich-nemoci>.

Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 11. srpna 1994, sp. zn. 4 To 518/94. Dostupné z: <https://sbirka.n soud.cz/sbirka/12631/>.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 7. října 2009, sp. zn. 3 Tdo 1042/2009. Dostupné z: <https://kraken.slv.cz/3Tdo1042/2009>.

PŘÍLOHA – TAZATELSKÉ OTÁZKY K ROZHOVORU

- 1) Jaký je Váš věk?
- 2) Jaké je Vaše náboženské vyznání?
- 3) Jaké je Vaše vzdělání a pracovní zkušenosti před zapojením do prostituce?
- 4) Máte partnera/partnerku?
- 5) V kolika letech jste s prostitucí začal/a?
- 6) Jak dlouho se jí věnujete/věnovala?
- 7) Jakou formu prostituce provozujete (např. bytová, pouliční, escort, kluby atd.)?
 - a. Proč jste zvolil/a zrovna tuto volbu? Na základě, jakých kritérií jste ji zvolil/a? Poradil Vám někdo?
- 8) Jaká okolnost Vás dovedla k tomu, abyste vstoupil/a do sexbyznysu?
- 9) Jaká jste měl/a očekávání, když jste s prostitucí začínal/a? Do jaké míry se Vaše očekávání naplnila?
- 10) Jak jste zvládal/a vstup do sexbyznysu?
 - a. Ovlivnila prostituce Vaši fyzickou a psychickou pohodu? Pokud ano, jak a jakým způsobem se s tím vyrovnáváte?
- 11) Jak hodnotíte svoji ekonomickou situaci nyní ve srovnání s minulostí?
- 12) Jak se podle Vás společnost dívá na lidi ze sexbyznysu?
 - a. Máte zkušenost s předsudky nebo diskriminací?
 - b. Jaké konkrétní příklady stigmatizace jste zažil/a?
- 13) Vnímáte rozdíly v tom, jak na sexbyznys nahlíží muži a ženy ve Vašem okolí?
- 14) Neměl/a jste někdy strach, že potkáte někoho známého? Stalo se Vám to někdy?
- 15) Jaké jsou dle Vás rizika a nevýhody spojené s prostitucí (např. pohlavně přenosné nemoci, nucení do různých praktik, braní stimulačních drog apod.)?
 - a. Existují i nějaká pozitiva? Pokud ano, tak jaká?
- 16) Jaké pracovní podmínky máte/jste měl/a (např. bezpečnost, klientela, praktiky, pracovní doba, cena, kondom atd.)?
- 17) Setkal/a jste se někdy s nebezpečím při práci? Pokud ano, s jakým nebezpečím a jak jste tuto situaci řešil/a?
- 18) Co by Vás přimělo k tomu abyste zvažoval/a odchod ze sexbyznysu/Co Vás přimělo k tomu, že jste odešel/a ze sexbyznysu?
- 19) Máte/měl/a jste obavy z odchodu ze sexbyznysu?

- 20)** Znáte nějaké programy či neziskové organizace, které by Vám mohly pomoci s odchodem?
- a. Využíváte/využíval/a jste jejich pomoci i při práci v sexbyznysu?
- 21)** Máte ve svém okolí někoho, kdo Vás podporuje/podporoval při zvažování odchodu ze sexbyznysu?
- a. Je naopak někdo, kdo Vás od odchodu zrazuje/zrazoval?
- 22)** Jaký vliv má/měla prostituce na Vaše rodinné vztahy a sociální vazby?
- a. Ví Vaše rodina/partner, že poskytujete/poskytovala sexuální služby?
- b. Zmiňujete se o prostituci, když navazujete nový vztah?
- c. Došlo ke konfliktům či změnám ve vztazích?
- 23)** Měla prostituce vliv na Váš pohled na intimní vztahy nebo na Vaše sebevědomí?
- 24)** Myslíte, že by Vaše zkušenosti ze sexbyznysu mohly být užitečné do budoucího života (např. při hledání práce apod.)?
- 25)** Využíváte při práci internet (online seznamky, Instagram, OnlyFans atd.)?
- a. Pomáhá Vám to např. s hledáním klientů, zajištěním bezpečnosti či organizací práce?
- 26)** Jaká byla ekonomická situace Vaše nebo Vaší rodiny před vstupem do sexbyznysu?